کاروانی وشە

کاروانی وشە

ناوی کتێب : کاروانی وشە

نووسەر : شاڵاو وریا

بابەت : شیعر

دیزاینی ناوەڕۆك و بەرگ : محمد عزیز

سپۆنسەر : گروپی دایكDAYIK GROUP

ساڵی چاپ : 2024

لە بەڕێوەبەرایەتی گشتی کتێبخانە کشتیەکان / هەرێمی کوردستان

ژمارەی سپاردنی (688) ساڵی 2024 پێدراوە

مافی چاپ و بڵاوکردنەوەی پارێزراوە بۆ نووسەر

بسم الله الرحمن الرحیم

پێشەکی

سەری نامەم بەناوی تــۆ خودایە

کەبێ ناوی تــۆ نامە بێ سەلایە

ئومێد دەکەم کە ئێستا تۆی ئازیز ئەو کتێبەت لەبەر دەستە دڵخۆش و باشبی.

حەزم کرد و بە باشم زانی ئەو نووسینانەم لەنێوان ساڵانی 2016 تا 2019 نوسیبوو بە پەرت و بڵاوی نەمێنێتەوە و کۆیان بکەمەوە بیکەمە کتێبێك و پێشکەشی خوێنەرانی خۆشەویست و ئازیزی بکەم. هیوادارم جێی قبوڵکردن و ڕەزامەندیتان بێ.

ئەو شیعرانەش لە کاتێك دا نوسراوە زۆر لە ئێستا گەنج تر بووم و تەمەنــم زۆر کەمتربوو کە دەردی دڵی خۆم و باسی نیشتیمانی جوان و کۆمەڵگا و چینی هەژارانە، وەك "هێمن موکوریانی" دەڵێ:

خــۆم دەسوتێنم هــەتــا بەزمی خەڵك ڕۆشــن بکەم

کێ لەڕێی خەلکا وەك و شاعیر دەسووتێ شەم نەبێ

ڕەنگە پێم بڵێن بۆ کلاسیك؟ تایبەت بەشی شیعرە غەزەلەکان زیاترە ئەو قاڵبەش کۆنە من لەم کتێبەدا بەچەند قاڵبێك شیعرم نوسیوە وەك (غەزەل، پێنج خشتەکی، مەسنەوی، چوارینە، لیرك، نوێ یان ئازاد).

من بڕوام وایە ناوەڕۆکی شیعر قاڵب و شێوازی نوسین لەگەڵ خۆی دێنێ، بڕواشم بەوە نییە کە شیعری نوێ تەنیا دەبێ بە قاڵبی نوێ بنوسرێ.

ماڵیشم قەبرە دەبێ دانی پێدا بنێم ئەوە قاڵبێکی خۆش و بەرفراوانە بۆ دەربڕین تایبەت شیعرەکانی (دکتۆر عەبدوللا پەشێو) قسەی لەسەر نیە

ئەو قالبەش یاسا و ڕێسای خۆی هەیە کە بەڕاستی پەشێو سوارچاکێکی نەجیب زادەیە لەو مەیدانە هەموو شیعرێکی نوێ نەچێتەوە سەر ڕێبازی پەشێو و گۆران و سوارە شیعر نیە تەنیا نوسینە.

بەلاّم غەزەل هەم بە کێشی عەرووز هەم بە بڕگەی خۆماڵی زۆرم حەز لێیە و پێم جوانە ئاخر ئەو شیعرانەی (نالی، مەحوی، سالم، بێخود، وەفایی، ئەحمەد، تاهیر) توخوا ئەو شیعرانە کۆنن؟ یان هێدی و هەژار و هێمن کە هەریەکەیان ماڵێکی تایبەتی گەورەیان بۆخۆیان لە زەمەندی ئەدەبیاتی کورد دا درووست کردووە کە قەت ناڕوخێ و تا هەتایە هەر تازەیە. نوێ خوازەکان دەڵێن "گۆران" تازەیە کەچی غەزەل و مەسنەوی هەر لەو جوانە ئێستاش کە دێڕێ لە شیعری ئەو شاعیرە بەرزانە دەخوێنمەوە یان دەبیستم مچوڕك بە لەشم دادێ هێندە سەرسامم هەردەم تام و چێژی خۆی هەیە، کفرە بڵێی کۆنە و بەسەرچووە بۆ دڵنیایی بڕۆن دیوانی ئەو شاعیرانە بخوێننەوە بزانن خۆتان لە نێوان چەند دێڕدا دەدۆزنەوە، ئەوە لەکاتێکدا کەسێ دەڵێ کۆنە و نابێ پەرە بدرێ بە شیعری کێش و سەروا کە هیچ توانایەکیان نیە لە هۆندنەوەی شیعرێکی لەم چەشنە.

محەمەد سەعید نەجاڕی ناسراو بە ئاسۆ دەڵێ: (من هەر شاعیرێك نەتوانێ غەزەلێك بنووسێ پێم شاعیرێکی گەورە نییە).

وەك گوتیشم لە قالبەکانی دیش نوسیومە.

مرۆڤیش بەپێی کات و عەقڵ و بۆچوونی خۆی و خوێندنەوەی زیاتر دەگۆڕێ.

زۆرم قسە لەدڵ دایە خودا یاربێ دەردی دڵەکان هەڵدەگرم بۆ نوسینێکی تر.

دووپاتی دەکەمەوە هیوادارم جێگای قبوولکردن و ڕەزامەندیتان بێ لە دڵەوە پێشکەشتان بێ.

سوپاس و پێزانین

لێرەوە بە ئەرکی سەرشانمی دەزانم سوپاسێکی گەرم و گوڕی سەرۆکی ئەنجومەنی کۆمپانیای دایك، ئامۆزا و برای خۆشەویستم کاك (کاروان کەریم خان) بکەم.

بەهیوای دوارۆژێکی ڕووناك بۆ هەموو لایەك.

غەزەلەکان

(پیتی — أ)

بێ وەفایی دونیا

لەودەمەی تــۆم دیوە وێردی لێـــو و زارمــی جــانـــا
ساقی چاوت پێکی خەستی لەســەر مێــزی مــن دانـا
وەرە هاودەمـــی ژیـــانـم ژیـــــان پێنج و دوو ڕۆژە
نــەزانــە خــۆش ڕادەبوێرێ پــشـتــی چـەمـاوە زانـا
باری ژیـان قورسە تـۆ لێم مـەڕوانـە بــە نـاهومێد
دەستم بگــرە لـــەم ژیـانە بـۆ تـۆم هێـنـاوە هـانـا
دەمهەوێ تـاوێ وەحەسێـم لـە بـاوەشی گەرمی تـــۆ
باغــی جەنەتـە سینەی تـۆ وشێـکـە و هــەزار مانـا
بـەس بڵێ نـابێ عەزیزم پێـی نـاگـەی بـەو ئاواتـە
خەیاڵی وا لـــە دڵ دەرکە مەڵـێ نــابێ ئــاوا نـا
زۆرم هەبوون خەیاڵ وەکـو بـەرد لە دەریـا نوقوم بوون
بـەو ئاواتــە دەحەسێم مــن بـەخەیـاڵی دونـیـا نـا
دونیا وەفــای بـــۆ کەس نیە وەرە بـــا پێکـەوەبـیـــن
حــاقیبەتی خــاك و خــۆڵـە شا و گەدا و زانا و دانا[1]

(1) تێبینی: دوو (دانا) بەکارهاتووە هەریەکی واتایەکە.

گفتوگۆ لە شەو

بڕوانن بە خەمزەی چاوی چۆن شێخ لە دین لادەدا
ئەمڕۆ ماهی تابانە گەر دەرسی شەیتان دا دەدا
دڵ لە شەقامی عاشقاندا هاواری ئەوی دەکرد
وەکو خەزانی پایزە عومرم بەدەم با دەدا
ناخی من کە کەوتە سۆزش دەیتوانی خامۆشم کا[2]
بەڵام بێ ڕەحمی کافر خۆی لە چاکەی وا کوا دەدا
من سەرگەشتەی عیشقی ئەوم بۆ خۆشیم پێ نابەخشی
ئەو لەبەر چاوی ڕەقیبم تانە لە منا دەدا
سەڵماندم فەرهادی عەشقم سەت حەیف شیرینەکەم
غەدر دەکا ئاوا بڕوا ژینم لە سەحرا دەدا
شەوانە گفتوگۆ دەکەم لەگەڵ دڵی سوتاودا
(شالاۆ) هەر وای بەسەردێ یار وەفا بە جەفا دەدا

---

(2) سۆزش: سوتان

سۆزی خۆشەویستی

لەودەمەی تۆم دیوە جانا بەڕاست دەیڵێم بێ ڕیا
هەرچی دەکەم لە خەیاڵی پڕهەستم نابی جیا
ئارەزوومە هەتا ماوم لە سێبەری بالآی تۆ
دابنیشم پشو بدەم هەتا ماوم لە بنیا
هەستی دڵ پێناسە ناکرێ بینایی چاوانی من
ئیلهامی غەزەلی شێعرم هەر تۆی بە تاقی تەنیا
شەو چاوم ناچێتە خەو دەی وەرە دەستی من بگرە
باهەست بەخۆشی بکەم من بۆ دەقەیەك لە دونیا
نواندنت کاری خۆی کرد تەواو هۆگری تۆبووم
خۆشەویستی من فەقەت تۆی دڵنیابە دڵنیا

(پیتی - ب)

بێ جەواب

ئەو یارە لە وەڵامی دڵ ڕاوەستاوە بێ جەواب
لە بەحری نیگای وەك ماسی ڕاوی کرد دڵ بە قولاب
دەنوێنی خۆی بەعیشوە (تا) زامی من بکولێتەوە
لە مەیخانەی تۆ کەوتووم دەی ساقی بۆم تێکە شەڕاب
تێکە دەبا تەواو کاسبم داخ لە دەس چەرخی فەلەك
مەزەم لایە بە ئاهی ناخ دڵ بڕژاوە وەك کەباب
ماهی من مەگرە وەدەرخە مەیشارەوە ڕوخسارت
شەوم وەکو ڕۆژ ڕوناك (کە) لایدە لە سەرتا نیقاب
قوربانی تۆم بە سەروماڵ گەر هەرچیم بەسەربێنی
فیدای تۆمە دەی بە موژەت لە قەنارەم دە قەساب
فریای (شالاو) کەوە سۆمای چاوانی لە دەست دەدا
گەر چابین یانە خراپ لە گەڵمان هەر دەکرێ حیساب

(پیتی - ت)

بۆ نیشتمان

نیشــتمــان ببمە قوربانی کــانـــیـــاو زەنـــوێـــرت
گــەر قبولْم کەی لەباغی تـــۆ ببـم بـــە ئـاودێـرت
قوربان فەسڵی بەهارت بم مەستم دەکات بە نەغمەی
بولبولی بێچــارە و سۆزی شوانی دەست بــە بلوێـرت
قوربــانی ئـــەو لاوانـــەبـم هەستیــان کــوردانــەیــە
لــەکــاتی تەنگانــە ژنیش دەبـێــتــە شــۆڕشـگێـڕت
هــەرکاتــێ دوژمنی زاڵـم بــێ بـــدا پـــەلامــارت
لــە ئــەمری تــۆ ڕادەوەستم دەبم بــە بــەرخی نـێــرت
گەر عەزیزانم لەســەر تــۆ خوێنیــان بــڕژێ بــەخودا
شانازی پێدەکەم فەخـــرە بــۆ خاکــی لــەغەم تێـرت
(شالاْو) خەمخۆری تۆیە کێ هێـرش بکــاتـــە سەرت
دەبێتە پەند بــەدەست لاوی دڵســـۆزان و جــوامێرت

دڵی شالاو

گوڵەکەم مــن غەرق مەکــە لــەنێو جەور و جەفای خۆت
چـــارەیـــەك لـــە حاڵم بکە قوربان خۆت و خودای خۆت
چۆن دڵــت دێ خوێ بڕژێنی بەســەر جــەرگی لــەت لەتم
قاتڵی عــاشقی خــۆت مەبە دەك ببێ بــە فیــدای خــۆت
هــەر نیگاێکت لــەبــۆ مــن دەرمانــی ســـەت دەردمـــە
قــەسەم بــەخــودا ئــەو دڵەم زیاتر دەکــەی شەیدای خۆت
تۆ لــە ڕوخساردا پەری بەس بــێ بــەزەیـــی چـــاوەکـــەم
دەنــا بەخــوا ڕەحمــێ دەکــەی بەشێــت و مــاخولیای خــۆت
بـــۆ دیداری پاکی تـــۆ دێم بەچـــاوی پــڕ لـــە ئەشکم
بــەگــەرمی بــەخــێــرم بێنە دەردم باسکەم لــەلای خــۆت
تـــۆ دەوا و شیفــای ئــازاری عــاشــقــە بــێ چارەکــەتی
شیفایــدە خێرە بــە مــاچــێ کـــە کردووتــە فەنــای خۆت
دڵی (شالاو) لەســەر هەموو ئـــەو دەردانــەوە هــێشــتــا
خــەنــدە دەکــات و دەڵێ من بێ خــەتــام بــەخەتای خۆت

(پیتی - د)

زۆر شاهت گەدا کرد

قوماری عـیشقی تۆ زۆری خەتــــاکرد
کــاتێ هاتوو خۆی بــەمن ئاشنــاکرد

شــۆرابەی ئــەو گــوارە کــاتێ ورینگا
لــــەم عیشقەدا تەواو منی فەناکرد

ئــەو چارشێوەی کــە لادا بەسەر ڕوودا
زامی زەخمی کۆنــە برینمی دەواکــرد

گەلێ جاران لە تەختی کۆشکی شادا
بەنازی عەشقت زۆر شاهــت گەداکرد

هاتم ببم بە سوارچاکی عەشقی تــۆ
ئەمــما منت تۆ توشی سەت بەڵاکرد

کــردم خــەیاڵی سێو و بــەی گرتنت
بــە ڕق منت تــۆ لەخۆشی دونیاکرد

(شاڵاو) تــازە جــێــگــای لــێــرە نەماوە
یــار بە عەشقی لەشار ئەوی ڕیسواکرد

ویساڵی پیری

بەبیرم دێ کاتێ لاو بووم باسی زوڵفی تۆم دەکرد
وشەم وەکو نێرگز چەپك دەکرد و هەر بۆم دەکرد
دوێ شەو تا سوبح دانیشتم بەتەنیا لە گۆشەیەك[3]
شیوەن و ناڵە و گریانم بۆ تەمەنی خۆم دەکرد
ئەگەر گریان دەوا بوایە نەك هەر چارەی دڵی خۆم[4]
بەو گریانە دەوای زامی سەت دڵی بەسۆم دەکرد[5]
خەیاڵم بوو بە هەورازی عیشقی تۆدا سەرکەوم
نەمزانی دەنا کوا داوای مانەوەی ئەمڕۆم دەکرد
(شاڵاو) ویساڵی پیرییە وادەی مەرگ نزیکە
لۆمەم مەکەن ئەگەر بە کوڵ فوغان و ڕۆڕۆم دەکرد

(3) سوبح: بەیانی
(4) دەوا: دەرمان
(5) زام: ئازار

تەماحی ژیان

ئەگەر گەنج بام ژانی دڵم بەو شۆخە دەرمان دەکرد
ئێستا ژان چی بوو نەدەبوو کوا هێندەم ناڵان دەکرد
نیگای چاوی لەمن کردبا ئێستاکە کوانێ پیربووم
خەباتم بۆ گەیشتنی گشت دەستەی یاران دەکرد
ئەگەر هاتبا ژووانم هەر کاتێ هەر ساتێ با
دەبوو بە جەژنی قوربان بۆم منیش خۆم قوربان دەکرد
بەڵام وەفای بۆمن نەبوو ناخۆشی کردە بەشم
وەفای هەبا ئەو دڵ بەردە هێندەم قوڕ پێوان دەکرد؟
ئەگەر ترسی لەناوچوونی بەنی ئادەمم نەبا
عەیامێك بوو ئەشکی دیدەم تێکەڵی سیروان دەکرد[6]
(شاڵاو) ئەگەر پێی شاد کردبای ماچێ حەقی ئەو دەردەت
تەماحی ژیانی نەدەکرد خۆی بە دوور لە ژیان دەکرد

(6) سیروان: ئاوی سیروان

(پیتی – ر)

پاڕانەوە

ڕوو ڕەشی بـەر قاپی تۆمە بەندەم عـەبدی گوناهبـار
لە ڕۆژی حەشر بێ جـەواب گـوناهبـار و شـەرمـەزار
چـارەسـیـام چـارەسـیــا خـەتـای دڵی بـەدیـۆمـە
زەلیلی تـۆم گـونـاهبـارم ڕەحمم پێکە پـەروەردگــار
موستەفا گوتی کـە دونیا کـاتژمێرێـکـە تــــەواو
دەبـێ دەفتـەری ئەعمالات دەربـکـەوێ بــە نـاچـار
خـودایـە چـەنـدی خراپەم کـــــردووە و پەشیمــــانم
ڕەحـمم پێبکـە بـمبـووره نـالـەم دێ لــــە دڵ و زار
پـیرم سەر و ڕیـشم سپی بـێ تـاقەت و بـێ هـێـزم
عـەبدی تۆمـە گەر هەرچی بم بێ ئـارامم بـێ قـەرار
تەرکی خۆشی دونیا دەکەم چونکی خۆشی لـــە ژیان
وەك هەنگوینە گەر لێی بخۆی لێت دەبـێتـە ژەهرەمار
گەر دەپرسی لەو عەبدەی خۆت هەر گوناهە بەشی ئەو
کــردوویـەتـی پـەشیمانە ئـێـستـا لە دونـیـا بێزار
لە دونیادا تەمەن کورتـە پـــەتـــە دەم دەم دەپـسێ
لەسەر یـەك تـەلـماوە کزە ڕەنـگی مـردووە ڕوخـسـار
(شالاو)ە ئەمڕۆ عەبدێکی ڕووڕەشـی دەرگاکەی تـــۆ
ببەخشە لـە ڕۆژی حـەشـر ڕەحمـان و ڕەحیم جـەبـار

غەدری ڕۆژگار

چیت لـەو بەزمەداوە ساقی وەرە لای مـنـی زامـــــدار
لام خـەم ڕەوێنە ئـەو مـەیـە بـا دووربم لە ئەهلی شـار
لـەلای خەڵکی تاڵ و تـفـتە لای من چارەی دەردانــــە
هەیە لـــــە بۆناو دەینۆشێ مـن لەبەر گـریـان و زار
خۆشی تۆرا لێم ئەو دەمـــەی دڵ سەفەری یـاری بیست
بێ تۆ چارەی مـن نیـە قەت تۆش مەڕۆ لام وەکو یــــار
هێـنـدەم سـەبـووری دڵـداوە هەردووکمان تـازیەبـاریـن
تێکە با مەستبم ئەمشەویش بـە خەیاڵ بـچـمـە دیـدار
هێندە فرمێسکی ڕشت چاوم لـــەدووری ئـازیـزانــدا
پـەنجەکـانم پێنوس نـاگرێ بـاسبکـەم غـەدری ڕۆژگـار
لاوان دەڵێن بۆچـی ئێستـا هەموو شیعرت هـەر خەمـە
کوا شیعری تەڕی بەلێزمەی بـارانـی فـەسڵـی بـەهـار
تێکە بـا مەستبم خـەیاڵی زەمـانـی لاویـــم بـکـــەم
بـا بینوسم بــۆ دڵـداران با بەسبـێ شیعـری غەمبار
(شالاو) نـەکا بڵێی شیعری خـۆشی دەنـووسم ئـەمشـەو
لـەبیـرت بـێ دووری یـار و خـەمـی گـەورەی کـوردەوار

شۆخی جیاواز

یارێ بە خەندەی نازت بە دەم و لێوی وەك شەكەر
وەرە بۆ لانی دڵی من ئارامە قەت مەچۆدەر
نازانی چەند هۆگرت بووم چەندە لەبیری تۆدام
تێناگەی لە دوورەوە لە حاڵی دڵمی بێ خەبەر
بەچاوی خۆت بیبینە جا دەزانی بۆتۆ چۆنم
مەیل ساردی و بێ پەیمانیت لەت لەتی كردووە جگەر
چەندە خۆشە بەنازەوە لە ئەحواڵم بپرسی
شاددەبم جا تێدەگەم گەر ژینم نەچووە بەهەدەر
عەتری زوڵفی پەرێشانت بای سەبا گەر بیهێنێ
تا هەتایە مەستدەبم لەو سەودایە ناكەم زەرەر
ئارامی دڵی جیاوازی لەهەموو جوانانی تر
غەزەل وەسفی تۆی تێدابێ ناكێشرێ بە گەوهەر
گەر دەپرسی (شالاو) تۆچیت دەوێ لەو دونیایەدا
ماچێكی تۆم دەستكەوێ با لەمن حەرام بێ كەوسەر

خۆڵەمێشی دڵ

موسوڵمانم لـە ئیمـانـم مەکە یار
بە مەیلی کەم پەرێشانـم مەکە یار
زێد و لانە و ولاٚتی خۆم شـیـریـنـە
بەس تـۆ ئاوارەی شارانـم مەکە یار
خـەتـام نیە کە عاشقی جوانی تۆم
بێ بەشی ڕوخساری جوانـم مەکە یار
دڵم سووت و خۆڵەمێش چوو بـە بادا
هێندە قسە لـەسەر مانـم مەکە یار
دڵی (شالاٚو) لە حاڵی ئەو حاڵی نی
بـۆیـە ڕێگری گـریانـم مـەکـە یار

(پیتی - ز)

بنازە نازەنین

دڵی من لە میحنەت کەیلە شیوەنم بۆبکەن ساز
پیرم لە مەیخانەم ساقی بنازە بەچاوی باز
ساقی چاوەڕێ بووم لەتۆ پیاڵەی نەشئەم پێبدەی
یانە بە پەنجەی ناسکت دووگمەی سینەت بکەی واز
چپەی بیرت لەناخم دا جۆرێ دەنگی دایەوە
سەراپای ئەو گیانەم مەستە سۆزی دەنگت وەك ئاواز
ناحەقم مەگرە من حەقم سەیری جەماڵی خۆتکە
دانسقەی کاری ئیلاهی سازکراوی بە جیاواز
چۆن هۆش و فکرم دەمێنێ ڕادەبری بە نازەوە
وەکو تاوس هەموو دەم خۆت دەنوێنی بە سەت شێواز
چۆك دادەدەن لەبۆ جوانیت شێخ و دەروێش و مەلا
بە دیلت گرتوون وەکو من هەزار لەشکر و سەرباز
هەرکێ وەك من بەدیل بگری دەبێ هەر قوڕ بپێوێ
چونکە سەرنجی چی بدەی لە چاوت نایبێ دەرباز
ئەبرۆی تیژت لە سینگمدا خۆشحاڵبە کاری لێمکرد
بنازە یاری نازەنین بە ئەبرۆی موشەك ئەنداز
قەت بەناحەق باست ناکەم خۆش بژی لەم ژیانە
ڕەفیقان ئەوە (شالاو) مرد بۆی حازرکەن بەردەباز

(پیتی - ش)

شەکەر فرۆش

ئـەم ئـێـوارە بـۆ یـار زۆر بـبـووم پـەرۆش
کە دەرکەوت هات بۆلای من بە ڕووی خۆش
تـۆرابـووی لێم (شادی) کـاتـێ یارم هات
خـەمی تـۆراند ئاشت بوومەوە لەگەڵ تۆش
زیـــاتـــر ئـــاگـــاداری ڕەفـــیـــقـــانـــم
زارم بـەشـیـر سـوتا فـوودەکـەم لـە دۆش
ڕووی وەك بەفر کوڵمەی وەك شەکرە سێوبوو
پـەری ئـاسـا من لـە عـەقڵم نەما هۆش
لـەو جـوانە لـەو شـۆخـە لـەو پـەری زادە
گوتـم بـەبـای هەنـاسەم لایـدەم سـەرپۆش
لـــە چـوارەم ڕۆژی مـــانـگـی ڕەمـــەزانـــا
لـەمـن بـۆتـە عید و بـەجـۆش و خرۆش
کـە لـێـوی شەکـەرینی درکـانـد بـۆمن
(شالاو) بـووە موشتەری شـەکـەر فـــرۆش

(پیتی - ك)

کوردی دین پاك

چەرخـی زەمانـە بزانـە کـوردم کوردێکی دیـن پـاك
دەجەنگـم لەپێـنـاو ئـالاَ و خوێن دەڕێـژم لەسەر خاك
شـانـازییە شـەهـیـد دەبین بە ئەمری رسـوول الله
لەسەر خاکی خۆم دەجەنگم لە ئاست دوژمنم بێ بـاك
بـۆچی کوشتنمان حـەلاڵە بەرگـری کـەیـن جاهیلین
فتوای وا مـەدە ئـەی بەناو مـەلا ئـەی دەست بەسیواك
کوردبوون تاڵە ڕاکردن لێی نامەردییە بـرای بـاش
قسەی ئـاپـۆیە نیشتمـان دەبێ سەیری کەین وەك داك
نـەیـارانـی وڵاتەکـەم بـۆ چـوار بەشتان کـردووە
خاکی من یەکە جووت نابێ یەکە خاکمان یـەکە تـاك
هـەسـتـن لاوانی وڵات دەی کـە وەختی یـەکـگرتـنـە
سـەردەکـەوین بە ئیزنی خوا گـەر ببینە بـرای چـاك
(شالاَو) فەرزە بـۆ هاندانی لاواندا قـەت کـۆڵ نـەدەی
هەر بنووسە خەباتکـاربە قـەت مـەڵێ بـویمە هیـلاك

(پیتی - ل)

بەندینخانەی قەلب

لە بەندینخانەی قەلبمدا بەندە و لە زیندانە دڵ
ترپە لێدەدا بێزارە بەخوا لەو لێدانە دڵ
چاوم سۆمای لێبراوە لە چاوەڕوانی یاردا
من هەرگیز گلەیی ناکەم چونکە بێ تاوانە دڵ
وستازی مەدرەسەی عیشقە بە برژانگی تیژی خۆی
لەت لەتیکرد لە سەت لاوە بۆیە وا وێرانە دڵ
زارم کەناوی یار دەبا زام سەر هەڵدەداتەوە
غەرقە لە ئازاردا دەژی چەندە بەستەزمانە دڵ
بۆ وا خۆ خۆرن چاو و زار وا بەسەر دڵ دەهێنن
ئاهی ناخم وەك تەندوورە کاری ئەو سوتانە دڵ
کەی ئازاد دەبێ لەبەندی وەستانی دڵ دەرمانە
(شالاو) دەزانێ لە دونیا دەردی بێ دەرمانە دڵ

(پیتی - م)

ئاواتی دڵ

بڵێی بڕۆ بمرە ئەمن دەڵێم بە سەر سەر دەچم
مەحشەر لام خۆشە وەك ئەوەی کەمن بۆ سەفەر دەچم
گەر بفەرمووی دەك نۆشتبێ ئاوی زەم زەمی لەبم[7]
لەلام وایە لە جەنەتام بۆ بەحری کەوسەر دەچم
دەڵێی بەهەشت بۆتۆ نابێ وشکە سۆفی لێم گەڕێ
بە فتوای تۆ کافر نابم کوا بۆ ڕێی خەتەر دەچم
سەربەخۆ مەدە فتوای وا خوا گەورە و لێبووردەیە
ئەمن بەسەر بەرزی لەبۆ بەر قاپی دولبەر دەچم
(شالاو) ئەمڕۆ دڵخۆشە چوون ئاواتی دڵ هاتەدی
بێ باکم لە لۆمەی عالەم بەردم تێگرن هەر دەچم

(7) لەب: لێو

وەرزی تەمەن

لەدەست خەم و خەفەت لەم چەرخە وێڵم
لـە چـاوەڕوانـی بـەپـێ هـەرد دەکـێڵم
بـەسـەرچـوو تـەمـەنـم پـیری بەخێربێ
بـۆ شەوڕنی بـاغی تـۆ هـەر جـحێڵم
وەرزی تـەمـەن درۆیـە و ئـاشـکـرایـە
لـە بەهـاریش لـە بـاران و ڕەهـێڵم
هەرچەندە پاك و ڕاستگۆبـم لـەم ژیـنـە
ژین خۆی دەرناخا بلێ لێت لـە فـێـڵم
ئـەوا بـەهـار هـات بـەفـر تـوایـەوە
من هـەر چاوەڕێی گـەڕانەوەی خـێـڵم
دڵ و تـیرم دروست کـرد بـە منداڵی
(شالاو) خـەریـکـی دەرهـێـنـانی هێڵم

هەژار و ژیر

خۆزگە مـن بەوشێوەیە لە خـەیاڵت ئـەسیر نـەبـام
بەو هـەموو بێ مەیلییەوە هێندەت گـۆشـەگیر نـەبـام
گــەلاَی تـەمـەنم بـابـیـبا پێم بـاشـتـربـوو چاوەکـەم
نەك لە عیشقی تۆ بەو شێوە دەست و پـێ زنجیـر نـەبـام
لــە خانەقای عیشقی تـۆدا بـەوەفـــاوە مـــاومـەوە
چی دەبـوو لـەنـێـو دڵداران کوشتەی تـانـە و تـیر نەبام
ڕاوچـی بـووم بـومـە نێچیری چـــاوە بـازەکـەت ئـەمـن
پەندی دونیام بـەسـەرهـاتبـا بـۆ چـاوت نێچیر نـــەبـــام
داخەکەم کـە دەمگوت وەفای یـــارم پێناسە نــاکــرێ
لالبم نـــەك لـــە ئاستی تۆدا وەکـو مـار و سیر نـــەبـــام
مەیلت هەبـا پێت دەگەشتم بـــڕوابکـە نـــــازەنـیـن
قەینا گەر زەنگین و شێت بام بـەس هـەژار و ژیـر نـەبـام
(شالاو) لێرە بـەس زەنگین بە هـەرچـی دەبـی تـۆ ببـە
بـەس بـەدوای زانین مـەکەوە خـۆزگە مـن شاعیر نـەبـام

ئاشنای خەم

شەرتە من لەمە بەدواوە ژینم لە سەحرا بکەم
بە خەیاڵ بە دەوری دڵدا هەر سەفا و مەڕوا بکەم
خۆم بە دووربگرم لە شارێك پڕە لە درۆ و ڕیا
ئەهلی دڵ نین لۆمەم دەکەن فەڕزە گەر وەها بکەم
سەیری حوسن و جەمالی یار جیاوازی هەموو جوانان
تێدەگەن حەقمە بە دایمەن شین و واوەیلا بکەم
هەر لۆمەم دەکەن نازانن چ لە دڵدا ڕادەبرێ
بۆیە دەبێ خۆم بەدوور لە خۆشی ئەو دونیا بکەم
جانە بەو جوانیەوە فەرمووی کە من قەت چارەت ناکەم
لە شاردا کوا لوقمانی دڵ دەردمی پێ دەوا بکەم
(شالاو)ە ئاشنای هەزار خەم و خەفەتی گەلە
لەگەڵ خەم و خەفەتا ژین دەبێ بەتەنیا بکەم

چەرخی گەردوون

مەیزڕێنە نـاوەکـەم کـــوا لـە مـەیـلی عیشقت سـاردم
وەختبوو لادەم لـەدیـن بـــە نەسیم عەتـرت بـــۆ نـــاردم
ماڵت ئـاوابیَ جـار جـــارە سـەر لـــــە مـــاڵی دڵـمـدە
زانیت گرفتاربـووم؟ کۆچـت کـرد بـەخـەمـت ڕاسـپاردم
یەخەی خۆم دڕی لەدەست خەم قـەت لە یەخەم نـابـتـەوە
خەڵك کە خەمیش بخوا بەس خـەم وا گشت گیانی خواردم
چەرخی گەردوون لێم بە قینە سـەرم بـەفری قـەنـدیـلـە
لەنێو هەموو بـەنی ئـادەم هـــــــات و هـــەڵیبـژاردم
زاڵمـە خۆشی بە بـــادام نـاخـۆشی هێـنـا ڕێـگـــــەم
هـەزارجـــار تاقیکردمـەوە زانـی بـیَ نـــان و ئـــاردم
(شالاۆ) بڵندە سـەرت لـــە ڕاستی چـەرخی گـەردوون دا
زاڵبووی بەسەریا سەرکەوتی کـوانیَ کـــوا پێی ڕابـواردم

لە مەیخانەدا ڕژام

من کە چەرخی زەمانە وا فڕێیدام
دەربەدەربووم ژیانیش شەقی لێدام
با هەر مەستبم سەرم کاسبێ بەمەستی
کێیە حەکیم؟ با هەر مەی بێ بەفریام
من بێ کەسم ڕەنجەڕۆ و بەناڵەوە
مەیم ماوە بۆچی لێم دەکەن حەرام
لەبەر زام و ئاهی دەروون بێ حاڵم
دەنا کوا من بە مەی دەکەم چارەی زام
بەتیری موژگانی ڕەحمی پێم نەکرد
چەشنی عوسمانی لە هێرشی شکام
(شالاۆا) لەم ژیانە نەتدی خۆشی
وەك پێکی مەی لە مەیخانەدا ڕژام

خەیاڵی باتڵ

هەور عەجایب تێم ڕاما کاتێ بینی ناڵەکەم
ساقیا دەخیلە پڕکە هەر کە نەما پیاڵەکەم
دەرکەوە بەو هەموو جوانیە شاد دەبم دڵخۆش دەبم
دڵ دەمرێنم دڵ خۆشنەبێ بێتە لام لێو ئاڵەکەم
حەزدەکەم لەسەرە مەرگم بەجۆرێ بیمار کەوم
بەو شەرتە سەردانێکم کا دولبەر بێتە ماڵەکەم
ڕەقیبانم دەمرن ناژین ببینن پەری ئاسمان
هاتۆتە لای منی داماو گەر دەپرسێ حاڵەکەم
لێگەڕێ چیدەبێ ببێ کە هاتۆتە سەردانم
من بە دولبەرم دەبەخشم ڕۆژ و مانگ و ساڵەکەم
(شالاو) فەنابوو بیبینن نەهات دەڵێ ئەوا هات
چاکە هەر خەیاڵم ماوە ئاوا پێی خەیاڵەکەم

لە ڕێگەت لانەدەم

کـە دەرکەوت گوڵنـاری من بەسەر ماها کردی زەم
ئەستێرە نەزەریان کرد کە هات کردی عەرزی پەرچەم
نـەمـتوانی نـەزەری نەکەم کـاتێ هـات و دەرکەوت
کـە شەوقی ڕوخساری لێیدام تەئسیری کرد لە دیدەم
هـەرچاوەڕێی بـووم تیماری دڵی من کـا نەمـزانی
بـەشـۆڕابـەی گـوارەکـانی گـڕ بـەردەدا لـەسینەم
وەکو یەعقوب تـا شادبـم پێی هاواری یوسف دەکەم
فـەڕزە ئـەگـەر وەهـا بکەم زەلیلبم گـەر وانـەکـەم
زارم کـراوە مـن گوتـم خێـوەتی خـۆشـەویـستـی
تـا هەتـایـە دێـنـم لــەنێو دڵـی تـۆدا هەڵـدەدەم
گـوتـم بێ باکم ئەگەر چیم بـەسەربێنی خـۆشـحاڵم
لـەو سەردەمە مەحاڵ نیە بەیەك دەگەن زین و مەم
خـەندەی کـرد جەوابی داوە گوتی وازبـێنـە (شالاو)
خـۆت لـە داوم لادە خەندەم بۆتـۆ دەبێتە ئـەلـەم(8)

(8) ئەلەم: ئازار

مەڕۆ لێرە

دڵــی تـــۆ مــەکــانــم نەبێ من بێ جێم
بـــا دەربــەدەر نــەبــم ڕەحــمت هەبێ پێم
بـــا تـــەنـــیـــا نــەبــم نـازەنیــن هیچیتر
چــۆڵ و تــاریــك و پــڕی لــەخــەمــە ڕێــم
مەڕۆ لــێــرە بـــا هــەڵــگــری خەمتــبم
گــەر هـــەر دەڕۆی تەنیا مەڕۆ ئەمن دێم
گــەدایــێــکی ڕووت و ڕەجـاڵـم بــێ تــۆ
وەکو فــەرهــاد دەشت و کێوان دەگەڕێم
بێ تۆ ئەمن گــەر شــابــم لەسەر تەختی
هــێــشتا ونــم بەبێ تــۆ من چیم و چێم
بــەهرەمەندی مــن وەسف و سەنای تۆیە
گــەر تــۆ نــەبــی یارێ من لــەچی بدوێم
تۆ ئەو وەعدەی بەمنت دابوو لەسەر ئەو
وەعــدەوە مــن چـــاوەڕوانــم چـــاوەڕێــم
گــوتــت (شالاْو) ئــەتــۆ بــاغــەوانم بـــە
لـــەبــاغــی پــڕ لــە سێوان و لــە بەهێم

لەگەڵ ئاشنا

بڕۆی لێرە بەبێ کەسی و بە تاقی تەنیا دەمرم
قالەباڵغی شار بەمن چی لە بێ کەسی دا دەمرم
تۆ هەناسەی من بی؟ ترپەی دڵی من بی ئەزیزم!
بڕۆی لێرە دڵنیابە بێ درۆ و ڕیا دەمرم
کەس چارەی دەردی من ناکا چارەی دەردم لای تۆیە
تۆ حەکیمی دەردی منی بڕۆی بێ دەوا دەمرم
نەمدی لێرە دڵم خۆشبێ خەم نۆشینە ئیشی من
ئاشنا و ڕەفیقم خەمە لەگەڵ ئاشنا دەمرم
ئەی کەسی بێ کەسان مەبە بە قاتڵی عیشقی خۆت
بێ ئەو کەس دڵسۆزت نیە من دەکەم ڕەجا دەمرم
ئەی دڵی (شالاو) دواجار دڵم مەشکێنە مەڕۆ
بڕۆی لێرە بەبێ کەسی و بەتاقی تەنیا دەمرم

کەوتنی من و خانەدانی مەرگ

هەستانەوە لام مەحاڵە بەجۆرێکی وا کەوتووم
دڵم هێشاوە لە ژیان ژین بەرێی سەختی بردووم
یانە بەدبەختی خۆمە کە من هەر ئاوام بەسەردێ
سێزدەکەی نێوچاوانمە بەدبەختییە رێی گرتووم
هێند دڵ تەنگ و پەرێشانم تەنیام و بێ چارە خۆم
کوا فریادڕەسێ چارەی کا بەو دەردەوەی توشی بووم[9]
غەرقی خەمم جەستەم شەکەت خەڵقیش دەکاتن لۆمەم
لۆمەم مەکەن زەمانێ من هەر خۆشی دەهات لەدووم
ئێستا پەکم کەوت لە ژیان لەژێر تانەی عەبدانم
پەشیمانم ئەی یەزدانم من لە قسەی تۆ دەرچووم
ژینم شینە هەناسەم تەنگ ئاواتم مەرگە ئێستا
مەرگ شیرینە لای من چوون کەس رەحمی پێ نەکردووم
(شالاو)ە زۆر لەحەد دەرچووی سەفەری شیرین مەرگە
خۆشحاڵم کە خانەدانی ئاوا دەعوەتی کردووم

(9) فریادڕەس: ئەوەی لە حەق دەپرسێ

بۆ جوانی تۆ

یـارا تۆ کــــە پەری خودای لـە دۆزەخی تـۆ سـوتـــام
زیـلـەتی تـۆمە بـا دەرچم کـە دیلی زولّفـی سیام[(10)]
سەرگەشتەی عالەمت کردم بــــۆ قاقات دێ بـەحـالّـم
بۆچـی دەڵێی ئـەوە حاڵتـە چوون بۆ جوانی تۆ شەیدام؟
سلێمان نیم چۆن حالیتکەم ئـەی شـۆخی تاووس ئاسـا
بێ ئـاگـامە کەچی دەکەم بێ ئـاگـای هەردوو دونیـام
دڵ بـە ناکەسـان مەبەستە کوڕی کـوردم ڕاست بـێـژم
مەڵێ خەتای تـۆیـە ئەمن کـوانـێ تــاوان و خـەتـام
تۆ دڵ بە عالەم خۆش دەکەی خەڵك بەمن خۆش دەکەی
کەس وەکـو من بـۆتـۆ نـابـێ ئـاوابـە مەرهـەمی زام
کوێری بکەین چاوی ڕەقیب چـونـکــە ڕەقیبـی زالّـم
بـە فیــــراقمـان زۆر دڵ خۆشن ویـساڵ بین بەسە نەمام
باسی عیشقی تۆم دەکرد بووم بە شاعیـری ئەفسانــە
هەرچەند بۆ نامەرد (شالاو) بم بۆ جوانی تۆ هەر وریام

(10) زیلەت: ژێر دەستی . سیا: ڕەش

ڕۆژ و شەو

لــە ڕۆژدا بــۆت دەگەڕێم پەرێشانــم
لە شەو یادت خۆی دەکاتە میوانــم
لە ڕۆژ تامەزرۆمە چاوم پێت کەوێ
لــە شــەودا بێیتەوە لەبۆ جێ ژوانــم
لە ڕۆژ کە ماندوو دەبــم بۆ پشودان
دائــەنیشم لـــە جێ ژوانی جــارانــم
لە ڕۆژدا خەیاڵی بۆ یەك بوون دەکەم
لــە شــەو ببێتە ڕوونــاکی شــەوانـم
لە ڕۆژ زۆرجار نقلەکـەت دێتە یادم
لە شەو پێی دەمرم هەر من لەناڵانم
لــە ڕۆژ ڕۆژم بــروابــکــە بــۆتە شەو
لە شەو لە دووریت سوتوی سوتــمانم
لــە ڕۆژ دڵــنــەوایی خــۆم دەدەمــەوە
لە شەو دەڵێم دێتەوە یـــاری جوانــم
لە ڕۆژ دەڵێم من تاکەی چاوەڕێ بم
لە شەو هەر چاوەڕوانــم چاوەڕوانــم
لە ڕۆژ زۆرجار مێشك دەڵێ وازبێنە
لـــە شەو یادی تۆ ناکا من دەزانــم
لە ڕۆژ دەگریم و من بێ هیوا دەبــم
لە شەو دەمرم نابتە ماڵ گۆرستانــم

سوارچاکی نەجیب زادە

ڕێگەم گـرتـووە شەرتە مــن لــەو ڕێگـە قـەت لانـادەم
نیشتمـان لـەپێنـاوت بـۆ بــەر سێـدارەش ئـامـادەم
بـەرگی پۆڵا دەپـۆشـم لـــە ئــاستــی دوژمنـانــی تــۆ
دەیـسـەلـمێنم لاوی تـۆمـە ڕۆڵــە کـوردێـکـی سـادەم
هـیـوام شـــادی لاوانە مـــن هـــەر خـزمـەتم مەرامـە
شـەرتە وەك تـەشی دەبێ من ســەری دوژمنت بـــادەم
کوردسـتـــان دەبــێ بــزانــی عـەشقی خـــاك و ئـــالاّتم
لە مەیدان لە ئاستی دوژمن سـوارچـاکـی نـەجیب زادەم
دۆسـتــی هــەژار و نــەبـوونم خـەمـخـۆری جـوتـیـارانم
بـەهـــەژاری ژیـــاوم مـن هـۆگـری شـێـعـر و بـادەم

پێکی شادی

حەبیبە لە ڕاستی تیری موژگانت بێ قەرارم
سوڕ دەزانم شادی کاتێ دەمبینی بە ئازارم
دەروێشی تەریقەی عیشقم سەدای دەفناڵەی دڵمە
زکری ناوی تۆ دەکەم من زکری تۆ بۆتە کارم
کاروانێ خەیاڵم هەیە واقیحەن دەیدرچێنم
بینێرە عەکسی روخسارت ببینە چەند غەمبارم[11]
بینایی چاوم لەدەستدا ڕۆشن دەبێ بە عەکست
ئەگەر بۆ تاوێ بینێمە سەر دوو چاوی جۆبارم
گوارەکانت چەشنی قەنار حازرە من هەڵواسە
شادم بە شەهید حیسابم ناڵێم کوشتەی دەست یارم
ئۆباڵی تۆ بە ئەستۆم بێ خوا بە گوناه نایینوسێ
بۆ نەمانێکی ئاوا من دەمێکە انتظارم
لەزەتی خۆشیم نەکردووە پێکی شادیم بۆتە خەم
ئەو گوتی بینۆشە دەبێ من بینۆشم ناچارم
قەت نەبوو بۆ شەوی (شالاو) وەك لالە خۆی بنوێنێ[12]
تا ڕووناك بکا شەوگاری دوور و درێژ و تارم

(11) عەکس: وێنە
(12) لالە: چرا

کاروانی ئەوین

هێند تەشەنەی کرد خەمی تۆ هەر خەمە سفرەی ژینم
سا وەرە تیماری کە لوقمانی زام و برینم
مورغی دڵ هەڵدەفڕێ شەو تا بەیان بە خەیاڵت[13]
لەو کەژ و کێوانەوە بەو ئاواتەوەم بتبینم
نەما خۆشی چاوی تۆ خۆش قوربانی تۆبێ دڵم
مەستی جامی مەیخانە نیم مەستی گوفتی شیرینم
خەزانی پایز هاتوو بۆ داری عومرم داخەکەم
بەدەست خەزانی پایز من دایمەن لە هەڵوەرینم
لەلایەك شێت و ماخولیای شەهدی لێوانی تۆمە
لەلایەکیش گرفتاری بسك و زوڵفی چین چینم
نەزم و نیزامی وشەم شێواوە دەردە پیرییە
لاسارییە ئەم چەند بەیتە کاروانی ڕێی ئەوینم

(13) مورغ: باڵندە

پەری ئاسا

نـامـەوێ قـەت مـن بـەدیلی و من لە قـەفـەزا بـژیـم
یـان لـە شـارێـکـی پـڕ درۆ و لـــە ڕەنگ و ڕیــا بـژیم
ژینی وا ژانـە حـاشـابی وای چـەند خـۆشـە ئـەو ڕۆژەی
سەری خـۆم هەڵگرم بـڕۆم بـچـم لــە سـەحـرا بـژیــم
هــاوارە چـــارەی هـەرنـەکـرا بـرینی سـەخـتـی دڵــم
نایـەڵێ ژانـی ژیـان بــە خۆشی لـــە دونـیـا بـژیــم
کـــۆڵ نـــادەم نـابـەزم دایــم هـــەوڵـی تـــەواوم دەدەم
گـەر ژیان داربێ گـەرەکـمـە ئـەمـن لـــە بنیا بـژیم
ئێوەش ڕقیبان لـــە قـینن خـۆ سـوچـم نـیـە ئـەمـن
بـــۆ لێناگـــەڕێن پێی بگەم بـۆخـۆم لـەگـەڵـیـا بژیم
دەست هەڵنەگرم لـــە عـیـشـقت شەرتە هەتا دڵ لێدا
تــا بـە ئـاسـوودەیـی و بێ خـەم من لەگەڵ تۆدا بژیم
قافیەی پێش ڕەدیف تێکدەچێ چەند خۆشە پەری ئاسا
لـەگـەڵ تـۆ بـەخـۆشی لێرە بـەسـەر بلـندی بـژیـم

قەول

گوتت دێم من شەو و ڕۆژ هەر چاوەڕێم
بەدایمەن من لە دەشت و دەر چاوەڕێم
کە تۆش نەیەی چاوەڕێی نەسیم دەکەم[14]
هەتا لەبۆم بێنێ خەبەر چاوەڕێم
سەرەپای گیانم دولبەر ئازاربەخشە
لەم ئازارە دەبمکە دەر چاوەڕێم
گەر تۆ نەیەی مردن بێ خۆشترە لام
گەر بشمرم من لە مەحشەر چاوەڕێم
دەزانی بۆچی نامرم لەبەرچی
قەولتداوە تۆ دێنیەسەر؟ چاوەڕێم
نەکا بمرم بڵێی بەد قەولە (شالاو)
لەم هەوارە من بەبێ بەر چاوەڕێم

---

(14) نەسیم: بایەکی فێنکی بەیانیانە

پیری هات

ژینی گەنجیم خۆش ڕانەبوارد پیری هات گوتی سەلام
لە ڕێگای گەنجیدابووم بە دەستی پیری سڕکرام
دەزانم میوان عەزیزە دەبێ ڕێزی لێبگری
پیری هاتووە ئەو میوانە چۆن لێی نەگرم ئیحتیرام
مووم سپی بوو بێ حاڵ ماوم ئاخیری هەناسەمە
کەوتووم هەستانم ئەستەمە بەشێوێکی وا شکام
پیری دەخیلتم پێم بڵێ لەتۆ بەسامتر چییە
هۆشیارم مەرگ دەزانم لەمزوانە دێتە لام
کەمێکم کرد تامی خۆشی هەموویم بیرچۆتەوە
دەزانم من عومرم کەمە ئەو دەردەت لەبۆ هێنام
وامزانی تۆ دێی لەگەڵ خۆت دونیای شادیم بۆدێنی
شادی چی مەرگ تۆ وەرە دەزووبە بگە فریام
پیری تۆ نارەحەت مەبە من لە دەستت ڕادەکەم
ناگرم بەرگەت بۆیە مەرگ وا بۆتە تاکە هیوام
دە(شالاو) گوناهی چیە ڕۆژێ نەبینێ خۆشی؟
پیری هەموو شتێکی برد بۆ مردن بە تەمەنام

تاکە ئاوات

چـاوەڕێی سـلاَوێکـتـم بـــە ڕوح و دڵ بـــەفـیـداتـــــم
لـەبێ مــەیلیت بمرم تـۆخۆش مــنـیـش قـــەزای بـــالاَتم
سـەردەمی خـــۆی بەنـازەکەم کـــاتـێ جــوانـیــتـم دەدی
ئـێـسـتــا پـتـر دادەگیرسێـم زیـــاتـــر هـــەڵـــوەداتـم
دڵم بـــۆ سـۆزی نـازی تـــۆ وەك بولبول غـەزەل خـوانـــە
تۆ حەقی سەت هێندەت هەیە چـوون تـۆی تـاکـە ئاواتم
ڕۆژ هێندەت بـەدوا دەگـەڕێم تـــا شـــەوم بەسـەر دادێ
شەویش تـــا بەیـــان ئەمن بە یــــادت لــــە خـەیـالاَتم
(شالاَو) وەك ئەحمەدی موختار جـــاف دەڵـێ "دەخیلتبـم
لـەیلـەکـەی ئـەسڵم دە بکـە تـــۆ ڕەحمێ بـــە حـالاَتم"

داوی عەشق

هێندە ڕۆچوومە ناو عەشقت مەستێکی بەبێ ڕادەم
مەستی دووچاوتم دەنا من کوا لە کوێ مەستی بادەم
ئەو بادەیەی دروست دەکرێ من یەقینم پێی نییە
بۆم تێکە لە شیلەی لێوت مەستی ئەو شیلە سادەم
ڕێگەی عیشقی تۆم گرتووە بێ باکم چیم بەسەردێ
کوردم لە پەتیش سڵ ناکەم بۆ سێدارەش ئامادەم
جەرگم لەت لەت بوو لە ڕاستی غەمزەی چاوی سیاهت
دەردێک ئەتۆ پێمبدەی من بەسەت دەرمانی نادەم
فەرهادی بێستوونم بۆتۆ دێم تا بەدەستت بێنم
چون فەنای تۆبووم لەنێوان گشت جوملەی بەنی ئادەم
داوی عەشقت دانا منی بێ چارەی کردە نێچیر
ڕاوچی بووم بوومە نێچیرت با قسەی ڕاستی دادەم
(شالاّو) دایم بۆتۆ نیە دونیا هەر دەخولێتەوە
ڕۆژێ هەژاری ڕۆژێکیش خۆم بە هەزار شا نادەم

بەڵێن بێ

بەڵێن بێ تا ماوم هەر وەفاداربم

وەفاداربم زیاتر شەیدای یاربم

زۆر کەس بوونە بەتکار هاتنە نێوانمان

بەڵێن بێ کە چەقڵی چاوی بەدکاربم

ئەغیاری من سەیری لە هەوڵدانە

بە شەکر من خەریك کوشتنی ئەغیاربم

خەمم پێدەی ئێستا زیاتر لە جاران

بەڵێن بێ من لەخەم خواردن هەر غاربم

ژەهری زەمەنم بۆدانێ دەینۆشم

دەینۆشم با لە عیشقی وەکو ناربم

دادەگیرسێم وەکو مۆم دەتوێمەوە

بەڵێن بێ لە بۆ یاران پڕشنگداربم

یاران بەڵکو ئێوە بگەن بە ئاوات

بەڵێن بێ بۆ خۆشیتان دەست بەکاربم

ئێوەش هەوڵدەن یاران هەر تێکۆشن

بەڵێن بێ بۆ خۆشیتان فیداکاربم

من چاکبم یان خراپ یارێ بزانە

تازە نابێ من لەتۆ دەست بەرداربم

(شالاو) بەڵێنی دا بەڵێن ناشکێنێ

شانازییە وەك حەلاج لەسەر داربم

گوڵی ژین

زەمــــەن وەرانــــدی گوڵی ژیــــن قــورِ بەســــەرم دادەکـەم
کەیفی ژین بەو یـارە خۆشبوو لـە خـۆشی حـاشا دەکـــەم
هەمیسان تەنیا مامەوە شـەرتـبـیٚ لــــەمــــە بــــەدواوە
بیٚ بـەری دەبـم لە عـالەم ژیـــان لــــە سەحـرا دەکـــــەم
خۆی دەزانیٚ چـەند شەیدابـووم سحری خـۆشەوستی کـرد
شەرتە لەمەودوا سەت هیٚندەی تریش خـۆم شەیدا دەکـەم
لـەمـەولا لـەهەر کویٚ نـاوی خـۆشەویستی لیٚبـیٚ مــن
دەڵیٚم لــــەبـــۆ هەژار نـابیٚ هەر لـە دەستی ڕادەکــــەم
وا لــە دەست ئـازاری دووری قومـاری مـــەرگ دەکـــــەم
بـەرگـە نـاگرم لــەوە زیاتـر ڕۆحـی خۆم سەودا دەکـــەم
(شالاٚو)ی زەمەن کۆڵـەکـەی ئاسنی بــــە شـان پیٚگیٚڕام
شکایەت لە چەرخی گەردوون لە دادگاکەی خـوا دەکـەم

دیداری تۆ

بلێی وەرە بــە خۆشحاڵیەوە من دێــم

بــەپـا بــەتـاریکـی شــەوەوە من دێم

دەزانی چەند تامەزرۆی دیداری تـــۆم

بۆلات بەســەت شعری تەڕەوە من دێم

چەند دڵ پڕم هــەر کــە بێمە حزوورت

ڕوحم دیاریت لــەلای منەوە مــن دێم

تۆ فریشتەی چی دەکەی لەسەر زەوی

وەعد ئەوجار بەڕووی خۆشەوە من دێم

وەکــو فەرهــاد بــۆلای شیرینی دڵــم

لــە شــاخ و کێوی بێستوونەوە من دێم

عــەیــامێکــە وا چــاوەڕێیــە (شالاو)

بلێی وەرە بــە خۆشحاڵییەوە مــن دێم

بڕیار

لۆمەم مەکە یـــارا ئەمن لـــە ئەشقت بێ قسـوریم
نزیکبە لێم بڕوات هـەبێ من کوشتەی ڕێگای دووریم
بێ لـە بونت هەرچی خزم و ئـاشنـامـە نـــازەنـین
لـەلای منبن بـەچاوی تـۆ بێ تـۆ نـایە سـەبـووریـم
کەی بە ناحەق باسم کردووی بـڕوا بە خەڵـك مـەکـە
زوو بـەڵێنی پاکـم پێـدای لەسـەر هـەمان دەستوریم
لێگـەڕێ تـاوێ هەڵـمـژم عـەتـری زوڵفی ئـاڵـۆزت
با خامۆش بێ ئاوری دڵ و سینەی گەرمی تەندووریم
سەربەرزم لەنێو عـاشقاندا فـەرهـادی شیرنەکـەمـم
بۆ ڕێی تاریکی جوانی تـۆ ئەمن ڕێگای پـڕ نـووریم
یان وەرە بـۆ ژوانی (شالاّو) یـــان یـاسینم بخـوێـنـە
تەلقینم دە خۆزگە خۆشت کفنی مـەرگـت دەدووریم

گڕی عیشق

مەکەن لۆمەم ئەگەر لەنازی نەمام
لە نەزەری ئیزرائیل هات لە فریام
کەس نیە خۆی بگرێ چاوی لێبکا
دەشکێ سوپایەك و منیش بە تەنیام
لە تاوت مچوورك بە لەشم دادێ
یا تای عیشقە کە بەم شێوەیە لێی دام
دەمێك بوو هەر چاوەڕێ بووم نەهاتی
لەم شەوە تاریکە بشکێنە کەلام
وەرە گوڵم مژدەی ئازادی بێنە
یان با مەرگ بێ بەدڵ بڵێ سەلام
مردن باشترە زۆر لە چاوەڕوانی
من بینایم لەدەستدا چی بوو خەتام
دەمگوت گڕی عیشقی تۆ نامسوتێنێ
هەڵەبووم کە سەرەتا دەمگوت وریام
چی بوو تاوانم لە غەیری وەفادا
لە (شالاو)ت لەدەست چوو هەردوو دونیام

لوتکەی ئاسۆ

شـەوانـە هـەتـا بەیـانی شین و واوەیـلا دەکـەم
کاتێ فکری تـۆ دامدەگرێ لـە دڵدا سەما دەکـەم
قەت مەڵێ غافڵی لـەمن لـە تریفەی مانگی ڕووت
کاتێ مـەست دەبـم بەدڵی غـەمگین تەمـاشـا دەکـەم
هەستی خۆشەویستی هەموو خەڵك لە دەستی دا من
زێتـر هـۆگـری تـۆ دەبـم کـەی کـاری ئـاوا دەکـەم
چـاوی ڕەشی خـوا پێـداوت نەیـەشێ عـەزیزی من
بۆ ویساڵ بەڕووی شەمعی تـۆ من بـە دڵ نزا دەکەم
من شاسواری شیعرم نەبێ خەمم لای کێ بەیـان کەم
بـۆیـە دایم ڕاز و نیازم مـن لـەگـەڵ شیعرا دەکـەم
ئەی وەتەن دیسان ڕۆڵەکەت بـە دڵ گیان فیدای تۆیە
بڕوانە دوژمنی سەگت چۆن لـە بـۆ ڕیسوا دەکـەم
گەردوون مەڵێ ویستی دڵت کەم کەوە چیم نەگوتووە
ناڵێم لـەسـەر تـەخـت دابـم من وەکو پـاشا دەکەم
پشونادەم شەرتە تاکو نـەگـەم بـە لوتکەی ئـاسۆ
ئـامـانجی دڵ بێتە دی من کـوا چیتر داوا دەکـەم
من لە خاکی خۆمدا ئەگەر کـۆنە خانوێکم هەبێ
چۆن سەرم هەڵدەگرم دەڕۆم ڕوو لـە ئەورووپا دەکـەم(15)

---

(15) هاوڕێیەکی ئازیز پێش کۆچی دەرەوەی وڵات هاتە لام بۆ ماڵئاوایی ئەو دێرەی کۆتایی گوت دەریای ئیجە ڕوحی ئەویشی کێشا و منی تا هەتایە تازیەبار کرد.

دڵ

بەگریە من دەردی دڵ چارە دەکەم
دەبمە باران دەردی گوڵ چارە دەکەم
وێڕای کە من ئەو هەموو خەمەم هەیە
خەمی خەڵك من بێ سڵ چارەدەکەم
جەستەی شەکەت گشت هاواری تۆ دەکەن
دەڵێم دێ دڵی باتڵ چارە دەکەم
دڵ داوای ئەو دەکا سەراپای گیانم
من وا خەیاڵی غافڵ چارە دەکەم
قاتڵ بوو بەرامبەر بە دڵ وایلێکرد
کەچی دەردم بە قاتڵ چارە دەکەم
گوڵ بوو کە وەکو خەزان زەردی کردم
داری عومرم من بە چڵ چارە دەکەم
با لاف لێدا حەقیەتی با بنازێ
(شالاو) دەردی دڵ بە گڵ چارە دەکەم

(پیتی - ن)

مێژو و خۆشەویستی ون ناکا

وەرە گوڵێ تـا هـەیـن لەگەڵ یەکدا بین
ژیـان ناچـێـتـە سەر هەردووك جودا بین
پـــەرە بـــســتـــێـنـێ خۆشەویستی ئێمە
بــە حــەلاڵی لــەژێر حوکمی خـــودا بین
ژیـــان پێنج و دوو ڕۆژە تـــۆ بـــزانـــە
بـا لای یەکبین ئەوەندەی لـــە دونیا بین
کـانـیاوە ئیلهامی شیعرم کـە ئـێـمـە
بەم شێوەیە ئـــاوا بۆیـــەك شـەیدا بین
لـەم سـەردەمە داسـتـانـی تـر دێتەوە
بـەڕاسـتی شێوەی مەجنون و لەیلا بین
دەرووخێ خـــۆ دەر و دیـــواری ئـێــرە
وەرە بـا پـشتی خـەڵکی بێ پـەنـا بین
کوا ژین کوا خۆشی ئێمە دووربین لەیەك
بـا بـۆ دەردی یـەکـتـری وەك دەوا بین
دونـیـایەکی چەند جوانە خۆشەویستی
بـە پـاکی بـۆ یـەکـتری جێی بڕوا بین
ئـەوەنـدە بژین و هــەر بـە سەربەستی
بەوێنەی کـەو نـابـێ لـــە قەفەزدا بین
دەنگی خۆشە بولبول هـەر بێ چارەیە
نـابـێ ئـێمە وەك ئـەو بـاڵ بەسترابین
لەگەڵ یەك بژین و لەگەڵ یەك بـمرین

وەکو ماسی و ئـاو بائێمـەش ئـاوابـیـن

بێ یەك هەڵنەکەین لێك وەرەز نەبیت قەد

هەمیشـە دەم بەخەندە زۆر تـەبـابـیـن

وەرە بۆوەی لەو خۆشیە بێبەش نـەبـیـن

وەرە با هەردووکمان دەست بەدوعا بـیـن

چیم باسکردووە سەت هەزار ئەوەندەی تر

دەبێ بـۆ یـەکـتری هـەر بـەوەفـا بـین

مـەتـرسە تـۆ لـەوەی کە ئێمە بـمرین

لە یادمانکەن لـەنـێو خەڵکی نەما بین

(شالاو) دەڵێ ڕەنـگـە لـە سەت کتێبی

چـەشـنـی (کاروانی وشە)دا نـوسـرابین

سیمای شێواو

چەند گوناحە ئەو خەیاڵەم سووتا لە پێش چاوی من
بارگەی تێکنا جوانی دڵڕەق ڕەشی کرد هەناوی من
لە باوەشی دەوڵەمەندا خێوەتی لەوێ هەڵدا
چاوم کزبوو هێندە ڕژا فرمێسکی سوێراوی من
ئێستا پیشەم تەنیاییە دەم بە زکری ناوی ئەو
بمبینێ بە شێتە شێتە ئەو دەهێنێ ناوی من
خۆزگە جارێ بۆم دەهاتیە جێی ژوانێ لە شەودا
دەزانم دەڵێی خەیاڵت خاوە ناکرێ ڕاوی من
خۆزگە دەتزانی چلۆنە حاڵی من لە دووری تۆ
ببینی گۆچان لە دەستم پیری و پشت چەماوی من
دەستی لەرزۆکم نەفەسی تەنگم سیمای شێواوم
دڵ غەمبار دەبی ببینی؟ بەسەرچووە لاوی من
هەست و خوستم لێبڕاوە سووچی سەفەری تۆیە
دەبینی ئەگەر بڕوانی شل بووە هەنگاوی من
سەروەتی من تەنیا دڵە پێشکەشت بێ وەرەوە
سەر لە نوێ دەستپێبکەینەوە جوانی زوڵف خاوی من
باوەشی شاعیر ئارامە تۆ لێی مەترسە هەرگیز
دەخەمە پێش چاوت وەفا و عیشقی بە لێشاوی من

نەسیحەت

بابیکەم چـەنـد نەسیحەتێ چونکە هەر چاکە چاکەن
ژیــان کورتە ناتواندرێ هــەرگیــز لـــە مردن ڕاکـەن
چاکە بەهەموو کەس ناکرێ بەس خـراپـە هــەر دەکرێ
دەبیپەرستن هــەمــووتـــان عــەبدی ئـەو زادە پـاکـەن
جـا خۆشەویستی نیشتمـان یـەکگـرتـن و تـەبـایی
هەوڵمان با سەرکەوتن بێ وەك من ئەهلی ئەو خاکەن
خزمەتکردنی دایك و بـاب نەکـەن دڵیـان بشکـێنـن
بەوەفابن لەگـــەڵ خەڵکی چـاو لـە بـاشی دونیاکـەن
هەموو کەسێکتـان خۆشبوێ ڕق و کین لە دڵ دەرکەن
هاوڕێیەتی لـــە دڵ دابێ نەکـەن قـــەت مـالْئاواکەن
ڕێ نیشاندەری خەڵك بـە ڕێ لـــە خەڵکی ون مـەکـە
خەڵك بـەوچـــاوە ببینە وەك چـــۆن سەیـری براکـەن
(شالاو)ە هــەر تــۆ خەمــخۆری دەڵێی گوێت لێناگرن
خۆت دەسوتێنی وەکـو مـۆم گەرچی جێبەجێی ناکەن

هۆگری جوانی

هەر لــــە فكری تــۆدام دایم قــەت غــافل نابــم ئەمن
دڵ بــۆت لــــە نــاڵینــە دەبێ پتــر شــەیـدابــم ئەمن
بیماری تــۆم یـــارا لــوتــفــیێ بــكــە بـــۆ حــاڵی زارم
دەوایە ئەحواڵ پــرسیـــنت بــەشكــم پێی چــابــم ئەمن
تــۆ ئــەسیری نێــو قــەفــەزی زێـــری مــاڵە زەنگــینی
من گەدای ڕووت و ڕەجاڵم بێ تــۆ گـــەر شابــم ئەمن
مەرحەبایێ یـــان نیگایێ یـــــان خەندەیەكت بۆم بێ
تۆ ماربێ لـــە مێژووی ژیـنم لـەگـەڵی ڕابـم ئەمن
بســكی خــاوت بــاوێ ملــم تــاكــەی بــەوحــاڵە بژیم
دوارۆژم بــەبــوونت شـــادە هــەتــاكــو مــابــم ئــەمن
ساڵێ جارێ یەك بینینێ گەر بە سوتفەش هەڵكەوێ
حەیفە تێر تەماشات نــەكــەم چۆن بێ وەفابــم ئەمن
هێندە هۆگـری جوانیت بــووم هــەمــوو شتت شیرینە
خادمی دەرگــەی تــۆم و قــەت نــابێ جودابـم ئەمن
(شالاو) دەبێ هەر ڕێگەكەی كــاكی مەجنون بپێوی
شــانــازیـیــە دەتــۆش بڵێ شــەرتــە لــەیلابــم ئەمن

شاری من

چاو و دڵم ڕوون دەکا (ڕووی تۆ ئەی هەولێری من)
یاری من و شاری من (شاری شۆڕشگێڕی من)
جلێوەی جوانی خودای خزم و کەس و ئاشنای
بۆ سەری وێڵم پەنای (ژن و پیاو دلێری من)
عەشق و ئەوینی دڵی تۆ خۆشی و تینی دڵی
باوەڕ و دینی دڵی (پڕ لە خێر و بێری من)
کوێربن هەموو دوژمنت بشڕۆم دێمەوە کنت
شۆڕشگێڕانی ژنت (پیاوی نەسڵی شێری من)
جوانی تۆ وەك گەوهەری لەنێو بەهەشتان سەری
فێربوون لە تۆ دولبەری (شاری هەولێر زێڕی من)
باوەشێك بۆ بێگانەی بۆ بێگانە هێلانەی
پایتەختی ئەو کوردانەی (شاری لە سۆز تێری من)
شاری هۆلاکۆ بەزێن پڕ هونەری لە گشت شوێن
خەڵکی لەسەر حەق دەدوێن (شاری پڕ لە خێری من)

وەرن یاران

کە زوڵفی ئەو لام جوانــتر لــە دیــمەنن
هــەر تــاڵــە زوڵفێکی بــۆنی گوڵشەنن
عــەجــایــب مام کە زوڵفی بەبادا هات
لـــە لادێ بێ مەعلوومە کە ڕەسەنن
زمــانــم لـــە وەسفی ئەودا زووڵاڵ بوو
جــنــێــویشی لــەلام شەکری ئەرمەنن
ئــەبــرۆی پــاســەوانی دەکــا بۆچـــاوی
لــەم ڕۆژە پــاســەوانی وا دەگــمــەنــن
بــە ئــاوی چــاو دەڵێم گڕی دڵی خۆم
خامۆش دەکەم بەس عالەم پێدەکەنن
دەڵێن دەردێــکی پێدای چـــارت نییە
مــچــورك دێ ڕوح و دڵ ڕادەچـــەنــن
نزیکە دێ بەمزوانە مــەرگی (شالاو)
وەرن یــاران گۆڕی لــەبــۆ هــەڵــکەنن

شایەدمە کێوی بێستوون

مەبهوتـم لە عیشقەکەی تــۆ بەجۆرێ وەك فـەنـابـوون

کــار لـــە ژیـان تێپەڕیـوە گـەیـشـتوومـە ئـاوابـوون

ئـــاوابـووم لـــە خـۆشی ژیـان بـوومە بـە مـامە خەمە

پیرم دەستم بـە گـۆچـانـە سێو و هـەنـارت گـەشـتـوون

پـێـم ببـەخـشـە بـاخـەوان بـم دەمێکـە چاوەڕێـمـە

یەکیان پێم دەی گەنج دەبـمەوە یەك بەیەك وا دوو بەدوون

خۆزگـە دەتـزانی کـەوا من چـۆن سوتـام لـەو عیشقەدا

شـادبـە دڵم کەمی مـاوە کـەمێستـا بـۆتـــە سوتوون

شیریـن بە شیریـن وەك شیرین وەفـــای شیرینـانـەت بێ

دەمێکـە فـەرهـــادی تـۆمە شـایـەدمە کێوی بێستوون

لـــە تـولّی ژیـان نـەمـدیوە شـادی بێنی لـەبـــۆ مـن

هەر مەرگ و دەردەسـاتـیە خـۆشی لـەبـۆمـن نـەبـوون

(شالاو) لـــەخـــۆشی بـێـزارە بێ لـەتـۆ کـەسی نـاوێ

کەسێ کێیە بێجگە لـەتـۆ چـارم کـــا شۆخی خاتوون

پاڕانەوە

من زۆرم ڕابوارد لەخۆشی و لەزەتی هیچی ژیان
لەتەمەنمی برد نەك هەر لە تەمەنم دین و ئیمان
کێشی خراپەم ناکێشرێ چاکە چیە نەمکردووە
ڕوو ڕەشم لە دەرگاکەی تۆ تازە بویمە پەشیمان
ڕێگام دۆزییەوە شوکور ڕێگای ڕاستت نیشاندام
هەر شەرمەزاری تۆمە من گوناهبارم بە تاوان
تازە فرمێسکی پەشیمان لە دیدەم گۆمی خوێنە
خراپەکان بەبیرم دێ دەروخێنن دڵ و گیان
خودایە زۆر گوناهبارم پەشیمانم لە تاوان
تۆ ڕەحیمی هەر تۆ گەورەی بمبەخشە خودای ڕەحمان
زۆرم پرسی کوا ڕزگاری کەس بەفریای من نەهات
ڕێنیشاندەرە کتێبە مەزنەکەت بۆ هەمووومان
دەبێ من لەوە بەدواوە تەرکی خۆشی دونیاکەم
سەرم لە سوجدە بنێم هەر لە دڵم بێتن گریان
(شالاو)ێکە گوناهبارە بارگەی خەمی پێچاوە
ڕەحمی پێبکە یاالله وا دێتن بەرەو کاروان

گوڵی شەرەف

دەبێ تاماوین فیدای ئەو خاکی کوردستانە بین
بەدڵ و گیانمان دەبێ هەر برای ئەو کوردانە بین
بەهیوای ئازادیمە من دەوڵەت بوونە مافی خۆم
دوژمن و نەیارانی کورد تاکەی لەو زیندانە بین
برایانی کوردم بەسە یەکبگرن بۆ سەرکەوتن
بە یەکگرتن سەردەکەوین بۆ دۆستی ئەوانە بین
تاکەی بێگانە گەورەکەین بۆی ببینە خزمەتکار
با خۆمان خۆمان گەورەکەین دڵ نەرم و مەردانە بین
من بە دڵسۆزی ئێوەوە برایان زۆر دڵخۆشم
ببینە قەڵغانی وڵات هەموو پێشمەرگانە بین
کوردستان بەڵێن بە تۆبێ چەقڵی چاوی نەیار بین
دەبێ هەر ڕوو لە ئاسۆ بین هەر دژی بێگانە بین
(شاڵاو)م گوڵی شەرەفی لەسەر گۆڕەکەی دانێن
فەڕزە فیدای خاک و ئاڵا و ئەو وڵاتە جوانە بین

یەکگرتن

کوردینە وەرن یەکبگرن بێگانە مەپەرستن
بۆچی لە خەڵکەکەی خۆتان توڕەدەبن وا پەستن
بێگانە لاف و گەزاف کە لێدەدا بە سەرتانا
بۆ بەبێگانە سەرسامن بۆ بەبێگانە مەستن
گڵی دوور قەت دەرمان نییە بێگانە نابێ بە برا
میللەتی خۆت ڕقیش هەڵگرێ ئەو ڕەش و ڕووتە کەستن
خەمخۆری خاك و وڵاتبن پشت ببەستن بەیەکتر
ڕەحمەت لەوەی لێم تێدەگا ئەوانە بڵند هەستن
قوڕی کوێ بکەم بەسەرما قەدری خۆیی ناگیرێ
بەس دەبینم بێگانەیان ڕاگرتوون لەسەر دەستن
(شالاۆ) هەر دەنووسی بەبێ ماندووبوون و پشوودان
دەردی گەلی خۆیتی ئێوەش بۆ سەربەخۆیی هەستن

میوان

وەرە با خەمی یەك بە دڵ هەڵگرین
لە دووریت من تاکەی بڕێژم ئەسرین
شەوان هەر یادی تۆیە میوانی من
هۆکارە بۆ ترپەی دڵی پڕ برین
خوا نەیبڕێ میوانی وا بەخێربێ
گەڵای داری تەمەن بە خەزان وەرین
ئەسیر بووی لە قەفەزی زێڕی زەنگین
گوناحە ئەو چاوە جوانانەت بگرین
عومری نوحی دەوێ گەیشتن بەتۆ
وەکو ئەیوب من و تۆش لەسەر سەبرین
ژیان بۆ ئێمە وەکو چایی تاڵە
ئێمە لەناوی دا بە وێنەی شەکرین
(شالاو) داستانێکی نوێ بەڕێوەیە
وەك داستانی عیشقی فەرهاد و شیرین

(پیتی - ه)

دەردی بێ دەرمان

کــە دووری گریــانی شەوانە حــەقــمــە
کـــە ناتبینم من ئەو گــریـانە حەقمە
نــایەی لــەبۆجێی ژووانی من ئــەزیــزم
چاوەڕوانیم لــەوجێی ژووانــە حــەقــمــە
کە ماچی لێوانت بـــادەی مــن نــەبــێ
دەڵێم ساقی بــادەی مەیــخــانە حەقمە
لــە زیندانی دڵتدا مــن حــەپــس کــە
ژینی شــاهــانــە ئەو زیــنــدانە حەقمە
یــان بــمــخنکێنە بــە تــەنافی زوڵفت
سێدارەیە ئــەو بــالاَ جــوانــە حــەقــمــە
مەڵێ لــەبەر ژان داوای نــەمــان دەکــا
دەست کێ دەکەوێ ئەو نــەمــانە حەقمە
هەرچی پێبدەی خۆشحاڵ دەبێ (شالاَو)
شــوکــرم دەردی بــێ دەرمـــانە حــەقمە

دەستم بگرە

مــورغی دڵ هەڵمەفڕێنە گــەر نیشت لەسەر ڕێتەوە[16]
ئــەو مــەلــەی تــۆرا لــە هێــلانــەی مــەحــاڵــە بێــتەوە
دڵــم وەك نــەی دەنــاڵێــنــێ وەرە تـــاوێ گــوێ بــگـــرە
کــە خــەیــاڵی تــۆم دێــتــە ســەر بــریــن دەکــولێــتــەوە
لەبەر قاپیەکەت کەوتوومە سیلەی چاوێکم لێکەی[17]
بــازاڕی غـــەزەلـــم هـــەزار دەرکــی لــێ دەکــرێــتــەوە
دەروێشی خــانــەقــای تــۆمــە حــاڵــم بێ حــاڵــە یـــارێ
پــێــت بــگــەم کــاروانی وشــەی جـــاری جاران دێتەوە
بــەچــاوی خــۆت بــڕوانــە کــە حــاڵی بــۆتــۆ چــلــۆنــە
چــاوم وەك ڕووبــارە ســوورە هــەر لــە خــوێن دەتــلێتەوە
بــەم شــەش بــەیــتــە بزانە کــە حــاڵی شێواوە (شالاو)
تــا زووە دەستی بگــرە نــەك بــۆلای خــوا بــچــێــتــەوە

---

(16) مورغ: باڵندە

(17) قاپی: دەرگا

قەبوولی لوتفت

که هـاتـ ئـەو مـاهـە بینیم کـە ڕوخساری وەك پەری چینە
سروشکی دیدەکـەم سەیلـە نـەفرەتی ژینیش هـەر شیـنە
کە لافی لێدا ئـەو کـاتـەی هات و عـەرزی پەرچەمی کرد
لـە مەیـخـانەی خەمـانـدا من کـارم هـەر بـادە نۆشینە
سـەراپـا جـەسـتـەم دەنـاڵـێ هـاواربـکـەن دەوای زامـم
تـا بـەکـەی دەست هەڵناگرێ بڵێن بـەو شۆخە نەخشینە
سەنای عیشقی ئەوم کرد هات کە ئاووری لە جەرگم بەردا
فەرمووی حەقتە هـەی بێ چارە عـاشق بەشی هـەر ناڵینە
وەرە بـمـکـوژە شـەهـیـدم بـە هـەرچـی بێ مـن قبوڵمە
عـەیـامێکـە لـە زاری تـۆ (شالاّو) چاوەڕێی یـاسیـنـە

پرسیم لە بولبول

گــەر دەڵــێــن بــۆوا دەنــاڵــی زامم بــەســۆیــە بــۆیــە
لەت لەتی جەرگی مــن خــەتــای تیژی برۆیــە بــۆیــە
عــومــری پــایــزە کــە ڕەنــگی زەردە مــەڵــێ بــۆ وایە
بێ مەیلی تۆ دوریەکەی تــۆ ئــەو تــاکــە هــۆیە بۆیە
گــەر دەپــرســن غــەزەلی مــن بــازاڕی بــۆوا گــەرمــە
چونکە هەر لە وەسف و سەنای جوانیەکەی تۆیە بۆیە
تــاوانــی مــن چــیــە لێــرە دەژیم بــە نــائومێــدی
ئەهلی ئەم شــارە ئــازار و خەمیــان پێ درۆیــە بــۆیــە
(شالاو)ە پرسی لــە بولبول بــۆچــی وایــە ئــەو شۆخە
فەرمووی چوون لەگەڵ نــاحــەزت لــە گفتوگۆیە بۆیە

تەڵەبی عیلاج

سەفەر مەکە جێم مەهێڵە تۆ ڕەوانی زارم بە
هەم سوخەنێك نیە دەسا هەر تۆ کەس و کارم بە
ئەی لە شەهد شیرینتر من تەڵەبی عیلاج دەکەم
بیکە ڕەحمێ بەو مەعشوقەت تۆ دەوای ئازارم بە
فکری جارانم نەماوە نەزم و نیزامی غەزەل
تا سەناتکەم بەڕووی شەمعت تۆ هێزی خوتکارم بە[18]
جانا بەو جوانیەوە مەڵێ دەڕۆم و سەفەر دەکەم
تۆ گوڵی هەڵدەپروکێی ئەی گوڵ لە گوڵزارم بە
بەتکاری سەگ شادە چونکە بە ناحەق لێم ڕووگرژی
خەندە بۆمن بکە و درکی چاوی گشت بەتکارم بە
(شالاو) ناخەوێ شەوان تا یادی تۆ مەستی نەکا
شوکورم بەو دەردەی تێدام درێژی شەوگارم بە

(18) خوتکار: قەڵەم، پێنووس

حاكمی عادل

ئاو بە دڵیش دێتە خوارێ تەنیا ئاوی چاو نیە
سوێراوێك بەچاوم دادێ گۆمی خوێنە ئاو نیە
لەوەتەی تۆم دیوە وایە ئەو فرمێسكە هاتووە
هەموو دەم لەگەڵم دایە وەك من لێقەوماو نیە
بۆنابێ وەك ئەو گریانە هەتا مردن لەلام بێ
تۆ كە ڕاوچی ئەبرۆت شیرە كەس وەك من بۆت ڕاو نیە
لەنێو هەموو بەنی ئادەم هاتوو منی دۆزیەوە
دەركەوت كە خەڵك شادە كەس ئەسیری داو نییە
هەر منم دەروێشی عیشقت یادت دایم لەسەرمە
ئاواتی مردن دەخوازم بۆچی لەپڕ تاو نیە
مەقامی باڵات لە هەورە چی باسكەم زمان لاڵە
تۆ خوێنی من دەمژی بۆ لێوت بە سوراو نیە؟
توخوا بسكی ئاڵۆزاوت پەتكی ئیعدامی من بێ
بمخنكێنە زۆر شیرینە لە ڕقە خۆ خاو نیە
تاوانبارم كە عاشقت بووم حاكمێكی عادل بە
ڕەحم بە (شالاو) بكە كەس وەكو ئەو سوتاو نیە

شەڕابی دووری

دڵ لـــــە دووریت کـورەخـانە تـەشـریـف بێنە تـــۆ وەرە
چـون دەزانـم هـاتـنـی تـــۆ خـــەم ڕەوێـنـە تـــۆ وەرە
ئـــەی مـــاهـی تـابـانـم وەرە بـێـــژە تـــۆ بـەخـــــەم بـڕۆ
بـەدەم سـەمـات بـۆلام وەرە خـەم مـەهـێـنە تـــۆ وەرە
چـاو لـــە نـەهـاتـن بێ نـوورە بەهـاتن چاو ڕۆشن کـــــە
کە من ئـــــاوا دڵـشکـاوم دڵ مـەشـکـێـنە تـــۆ وەرە
تـــۆ گـوڵـی ئـەتـۆ بـولـبـولی بـــە سەدای حەزین بەسۆز
چـریـکـەی خـۆش بـۆمـن بـکـە وا بـمـژێـنـە تـــۆ وەرە
حـەزدەکـەم خـەیـاڵـم چـۆنـە وەك خـەیـــاڵ لێم نزیك بی
لێـم نزیك بە بـەسـە دووری هـەر بـمـدوێنە تـــۆ وەرە
تەنیایی کەس ناگرێ بەرگەی گیـــانـی (شالاّو) کـەرەمکـە
شـەڕابـی دووری بـــەجـارێ لـێـم بـرژێـنـە تـــۆ وەرە

دەربڕینی خۆشەویستی

شیعری ڕووت تاریفی نایە دیلی دەنگی گوارەمە
بسکی درێژ و خاوی تۆ دەڵێ بۆت سێدارەمە
چەند گەڕام لە شاری خەیاڵ تا وەسفت بکەم بە دڵ
ناکرێ وەسفی جوانی تۆ سەرگەشتەی ئەو شارەمە
ڕەشی چاوە مەستەکانت لە ڕەشی بەختم دەچێ
وێنەی خۆم تیا بەدی دەکەم دڵ پڕ لە پەژارەمە
تام و چێژی لێوەکانت دەرمانی دەردی منە
نایەڵێ چێژی بکەم بێ دەرمان و بێ چارەمە
کە تۆ شیرینی بەقوربان ژینی تاڵم شیرین کە
شەهدی لێوت شیرینکەر و نوقڵی سەر ئەو زارەمە
قەت مەپرسە بۆچی ونم تۆ دایم لە خەیاڵمی
دەگەڕێم بەدوای خۆشبەختیت بۆیە وا ئاوارەمە
حەزدەکەم دایم لەلامبی وەفات بێ دڵ فیدات بێ
سەیری ڕەنگی زەرد وەك خۆری لای دەمە و ئێوارەمە
دەربڕینی خۆشەویستیت خاڵی لاوازی منە
(شالاۆ) بەقەت دونیا کەمە وشەی هەزار جارەمە

وریای گەل

لـەنێـو گوڵزاری ئـەوینا هـەر گــوڵی شلێر نــیــە
عاشقی ڕەنگ زەردیش دیارە لـــە دیتنی یـار تێر نیە
ئـەگەر دولبەرم دوو چـاوم دەربێنیّ هـــەر بـەخـەنـدە
لێی دەڕوانـم بـەچـاوی دڵ هەستی دڵ خۆ کوێر نـیـە
ڕووت وەدەرخـە سـەبـر وەرە نـەکـا سەتـمە بۆ دڵ بیّ
خـۆت دەزانی لـەخۆشیـدا خـۆ دڵی مــن فێر نـیـە
من هەمـوو دوونیـا بگەڕێم پـاشـای خۆشترین شاربـم
بەبـیّ خـەمـەوە بگـەڕێم وەك شــاری هەولێر نـیـە
نـاسـرەوم تـا سـەرکەوم پەیـمانێکە و بـەخـۆمـداوە
ئـەو بـەرخەی لـە سـەربڕین دە ترسیّ دیـارە نێر نیـە
گەر لـە برسانا و لـەبـەربیّ بـەرگی ڕەق و وشـك بیّ
نـۆکـەری بێگـانـەکـردن قـەت ڕەوشتی شـێـر نـیە
(شالاو)م وریـای ئـەو گـەلـەم لـێرە کـۆتـایی دێنم
پیاو ئەگەر زۆر وەسفی خۆیکرد لەشەڕ شۆڕشگێر نیە
□

ڕازی دڵ

چ خـۆشـە جـوانی و لەباری چ خۆشە
وەفـا و سۆز و عیشقی یاری چ خۆشە
چ خۆشـە هـــەڕەتـی لاوی دڵـتەڕی
دڵی نـــەرم و وەفـــاداری چ خـۆشە
تەماح نـەبی چـاوت هیچ شت نەبینێ
بـــە قەناعەت و هــەژاری چ خـۆشــە
لــە لادێ دا شــەنـگـەبـێـریم ببیــنم
ژینی لادێ و کـــوردەواری چ خـۆشە
وەك و کەو لە قەفەزێ ئەسیـر نـەبـی
گەڕان لــە هــۆبــە و هەواری چ خۆشە
چ خـۆشــە باوەشی گەرم و نەرمی ژن
لەو بەهەشتە کـوا بێزاری چ خـۆشــە
هـــاودەمــت بــێ دەردی دڵی لابـکەی
بە ئـــارامی بێ خـەمــباری چ خۆشە
ڕێزگـــرتــن و تـەبـایەتی و یارمەتی
بیسەلـمێنی بـــە کرداری چ خۆشە
(شالاّو) شێر لە قەفەزیشدا هەر شێرە
کـاکـە شــەڕی مار بەداری چ خۆشە

شاری چوێران

خەم لە دەشتی بەپیتی دڵ تازە تۆی خۆی چاندوە
فرمێسکی چاوم بارانە ئاوی بۆ باراندووە
لەدڵی بێچارەی من هەر شین دەبێ خەم و ناسۆر
زەنگە سورەی خەیاڵیشم عەقڵمی شێواندووە
خەم نایەڵێ دڵخۆشبم بۆ مەست نەبم لەم دونیایە
ساقی فیداتم دەبێنە تەمەنم دۆڕاندووە
دەبێنە بۆمن ئەو مەیە مەی قابیل بەو حاڵەیە
ساقی نەڵێی ئەمشەو مەستە بادەت نەگەیاندووە
هەرچەندە بیری لێدەکەم قەت ناگەم بە ئاواتم
قسەی خەڵك هەر ئاگرە جەرگمی سوتاندووە
خۆ شاری چوێران نیە یان خۆیان گێل دەکەن (شالاو)
بۆ نازانن خەم و خەفەت ژینی تۆی ڕووخاندووە

سەری زانین

لە سینەی وێرانی مــن گیانە سەردە
سفرەی ژینم خەمە لەسەر ئەم هەردە
نەمنۆشیوە خــۆشــی گــەر بشینۆشم
خەمدێ دەڵێ تــۆ شایــەنی نی دەردە
هــەر لا دەڕۆم تیری تــانــەم لێدەگرن
گەرچی ژینی هەژاری ژینی مــەردە
لێرە بەکەم سەیرت دەکەن هــەژاربی
بــڕۆ ســەری زانــیــنــت لــە قەمەردە
ئــەو سەرابستــانەی ناویان نــا ژیــان
بــۆ هەژاران خــەم و خەفەت و دەردە
تێدەگەی گـــەر بە چاوی دڵ بڕوانی
دەزانی بۆچی (شالاو) وا ڕەنگ زەردە
□

سیلەی ڕەحم

تاکەی بە زوڵم و ستەمت بژیم لەگەڵ پێکەوە
زوڵم و ستەم پێکیش لادەین ئەوکات بژین پێکەوە
بمدەیە لەبادەی لێوت مەستیەکەی بێ ڕادەیە
تاکەی بڵێم بە ساقی دەی پێکی دیم بۆ تێکەوە
نانوسرێ ڕازی دڵ بە یەك دیوان بێ چارە خۆم
چۆن بنوسم نیازم من بە چوار پێنج دێرێکەوە
دڵم بوو بە هەڵەبجە بە سەدامی نیگاکانت
بەبزەی لێوی سحراویت چوومە دۆزەخێکەوە
هاتنت چەندە زەرورە دڵخۆشم کەی لەم ژینە
بڕوانی کە چۆن گیراوم بە دەرد و خەمێکەوە
(شالاو) هەر خەیاڵ کە بۆخۆت لەو خەمە دەرت دێنێ
بەسیلەی ڕەحم دەتخاتە گەرمی ئامێزێکەوە

تانەی تۆ

مــەیـل کەم نیم عیشقی تۆ لە یادمە
لــە دەست تانەی تــۆ کەینێ ئـازادمــە
ئـاواتــمــە لـــە دڵــت زیندانیم کـــەی
بـڵــێم دەژیــم لــە کۆشکێك ئیفرادمە
کــە قــاتــیل و کــوشــتــاری دڵی منن
چـاو و بـرۆی تــۆیــە کـە جـەلادمــە
لەبەر ناڵەی دڵــە شـــەو خـەوم نـیـە
لــە دەست ئـازاردا هـــەر دادە دادمــە
دڵ دەڵێ (شالاو) حەقتە وات بەسەربێ
چونکە عــاشــق بوونـم ڕوو لە زیادمە

دەرکی ژووان

سەیرکە بەرەشی چاوت چۆن دڵی من لکاوە
بەچاوی تۆ لە تۆ زێتر بۆکەس هەستم نەماوە
موحیبەتی من لە بۆتۆ باسناکرێ بە شیعرێ
لە کورەخانەی ئەوینت شادیم تازە سوتاوە
عومری لاوێتیم بەسەرچوو پیری یەخەی پێگرتم
رێگای عیشقی تۆم گرت مەڵێ چۆن واپیربوو ئەو لاوە
شەو کە یادی تۆ دامدەگرێ دەکەوم بێ هەست و خوست
میوانی ناوەختی یادت عەقڵی لەمن تێکداوە
خەمی دونیام لە کۆڵنابوو ئەو خەمەشیان هاتە سەر
کاتێ بینیم زولفی تۆ وەك ژینەکەی من شێواوە
لە هەرەتی لاوێتیدا هەتا گەشتم بە پیری
چاوەرێی دەرکی ژووانت بووم کەچی بۆمن نەکراوە
شایەت خوێنەرانم دەڵێن (شالاّو) حەیفە وادەکا
منیش دەڵێم دایم مرۆڤ هەر جوانە بەوەفاوە

کوردە وریابە

تابەکەی کوردە خۆخۆری دە کوردە دڵنیابە
هەتاکو ئاوا بژی تۆ هەر دەژی لەم عەزابە
تابەکەی گوڵی بێگانەن دەبن بە غار بۆ خۆتان[19]
مەڕ و گورگ قەت برانین مەمدەرێ ئەو جەوابە
مەڵێ ئەو یارمەتیم دەدا یانە ئەو پشتم دەگرێ
پشتی هاوزمانت بگرە لەگەڵ ئەودا برابە
یارمەتی یەکتردەن و هەر باوەڕتان بەیەك هەبێ
نائومێدی بەسە تاکەی چیتر ڕوو لە هیوابە
جورئەتێکتان هەبێ هەستن ئازادی ڕاگەیەنن
وەکو گەلانی دراوسێ تۆش لەخۆشی دونیابە
تاکەی دەژی لە زیلەتی تاکەی دیلیت لاخۆشە
داهێنان بکە دانابە بۆ حاڵی خۆت زانابە
(شالاو) نابێ ماندووبی قەت هەتا دەمری بنووسە
کوردە توخوا تێ بفکرە بۆ حاڵی خۆت وریابە

(19) **غار**: دڕك

خەندەی لێوت

گـــەر بشمکوژی عـەزیزم تەنیـا تــۆم لا حەبیبە
بۆ برینی بێ چــارەی دڵ خەنـــدەی لێـوت تەبیبە
خۆزگە دەخوازم بـەو ڕۆژەی خـەنـدەیـەکم بـۆبـکـەی
دڵ چی ترت دەوێ لە ژین تـۆ بـۆخۆت هـەر خەنیبە
شیعری من هەر باسی تۆیە بێ تۆ سەربـازی ون بووم
دەتـۆش ڕەحمێ بکـە بـەمـن وەرە بـۆ من پـەریـبـە
منت لەگەڵ بێ مـەتـرسە گیانەکـەم لـــــە زەمانە
وەعدت پێدەدەم دڵخۆشی لـەخـەم هـــەر بێ بەریبە
بەهاری عومرم بەسەرچوو گەشتە مــانگی عوزەیران
بۆ نوێ بوونەوەی تـەمــەن دیدارت زۆر عـەجیـــبـە
(شالاو) هەموو دۆست و خزم و کەسی لابێ هەر دەڵێ
گەر تۆی لانەبێ بـەخـودا هـەر هـەست دەکا غەریبە

وەتەن

ئەی وەتەن وا من لـە بـۆتـۆ خۆ دیلی زەمـانـەمـە
خـزمـەتکـاری خـاکی تۆمـە هـەر دژی بێگـانەمە
دوژمنی ولاٚت دەشکـێنیٚ تانـگۆ تـۆپی شیعری من
شکسـت لای لاوی تـۆ نیە وێـردی ئەم زمـانـەمـە
کە گوتیان قەڵخانی ولاٚت من هاتـم گوتـم سینەم
سەرشۆڕنەکردن بۆ دوژمن غیـرەتی پـیـاوانـەمـە
خاکی کوردستان بە بیل بیلـەی چاوم من دەماڵم
دڵسـۆزێکی بەبیٚ قـازانج خەبـاتی کـوردانـەمـە
مەبـنە یـارانی نـەیـارم سەری ئـالاٚی من بـەرزە
خوابکا شـەهیدبـم کوانیٚ ئـەمن لەدوای عـانەمە
قـەسەم بـەوەی پیرۆزە تا مـن نەگەم بەسەربەستی
قەت لانەدەم لـە ڕێبازم خەمی ئـەو لاوانـەمـە
چیـای ئەستەمم ناقڵشێم هەیە کـە حاشا دەکـا
چۆن حاشابکەم کە وەتەن لـەدوای ئـەو ئیمانەمە
(شالاٚو) لـە خەبـاتە ماندوو نابیٚ نەبووە هیچ کاتیٚ
ئـەوە پیاوە سەرشۆڕ نـەکـا بـۆ ئەو کوردستانەمە

چینی هەژار

کەس وەکو چینی هەژار لە خۆشیدا بێبەش نیە
وەك ئەو بۆ بژێوی منداڵ وەك ئەو چارە ڕەش نیە
هاڕاوی ئاشی زەمانە بڕوانن چۆن دەیهاڕێ
ڕوح دادەنێ لەپێناو نان ئەو لەتە نانەش نیە
سارد و گەرمی ڕۆژگاری چێشتووە زۆر لە ژیان
بە حەڵاڵ نان پەیدا دەکا هیچ کات لەدوای غەش نیە
چیای سەر بە تەمە دایم سەری هەر بەرزبووە
بۆ دەوروبەری دڵسۆزە بڵێسەی ئاتەش نیە(بریر)
پیاوەتی زۆری لەدەست دێ بە قەناعەت و دڵ ساف
لە چاوبرسی و ڕەزیل دوورە خۆ دز و جەردەش نیە
شەرەف و ناموسی هەموو کەس دەپارێزێ ئەگەر
بشلێن بۆچی وادەکەی خۆ پەیوەندی بەمەش نیە
(شالاو) چۆن جورئەت دەکەی تۆ وەسفی هەژاری مەردکەی
وەسفیان بەهیچ کەس ناکرێ ئەو قسە هەڵەش نیە

---

(20) **بڵێسەی ئاتەش: بڵێسەی ئاگر**

لانکەی ژووان

خۆشەویستی تۆ لەسەر دڵ عەزیزم وەك شمشێرە
برینت دروستکرد لە دڵ گویٚ بۆ ڕازم ڕادێرە
سەردەمانێك بەینی ئێمە لەوپەڕی خۆشی دابوو
بڵێ کێ عەقڵی تۆی گۆڕی من تەنیا دەکەی لێرە
هەمیسان من مەخەرەناو باوەشی ساردی قەدەر
مەیلی عاشق بۆ مەعشوقی ئەگەر بفەرمووی خێرە
تۆ وەك شاژن دەلاوێنیٚ دڵم کوێستانی تۆیە
لەگەڵ نەیارم مەچۆ بۆ خاکی ئەو گەرمەسێرە
لە زکر و یادی تۆدا من غافڵ نەبووم دەقەیەك
خۆشحاڵ بە ڕەنگی ئەوینت لە دڵی مندا تێرە
گەر بڕۆی (شالاٚو) نامێنیٚ دڵنیابە ئەزیزم
دەیگێڕێتە (باوشی) خۆی ئەو خاکی شاری هەولێرە

شالاّوی شیعر

لـە مـەیلی کـــــەمی دڵدارانە ڕقمە
لـــەبێ شەرتی ئەوبێ پەیــمانــە ڕقمە

عیشقی لاوان بۆ یاریان مـەجنون نەبێ
لـــــە سۆزی ساردی ئـەو لاوانە ڕقمە

نانێك بــە ڕەنـجی شـان پەیا نەکرابێ
دوور لـــەو زادە ئەمن لـەو نانە ڕقمە

دەبینم هـــەژار بــەردەستی زەنگـینە
لـــە ئەڵمـاس و ئاڵتون و عانە ڕقمە

لێـــرە زانـــا بەردەستی نـەزانـــانـە
بۆیـــە لـــــە زانست و لـەوانـە ڕقمە

لـــــە وتاری مەلای لە پاڵ سیاسەت
من لـــــــەو وتار و لەو ئیمانە ڕقمە

حەقی خـۆمـە کـــــردەوەی وام بینیوە
شاعیری حەقم کـــەی لــــە تانە ڕقمە

تانــە لەکـــار بەدەستی گەندەڵ دەدەم
بـۆیە من لــــــە ژینی شاهانە ڕقمە

بژین بە ژینێکی ســـــادە هەمووـمان
لــــە خۆبەزلزانی زەمــــانە ڕقمــە

ئەو خاکەی بستێ دایکی شەهید نەیبێ
بـــەخوا لـــەو خـــاك و نیشتمانە ڕقمە

لـــەو نوسەرەی لوت بەرزە و خوێنەر نیە
دەمێکە مـــن لـــەو نوســـەرانـــە ڕقمە

لـــە ڕەخنەگـری ڕوخێنـــەر هیـــواکـــوژ
زمـــان درێژ لـــەوبێ کـــارانـە ڕقـــمـە

ئـــەمشـــەو (شالاَو)ی شیعـرم دادەبـاریێ
لـەئـــەوەی دەردی بێ دەرمـــانـە ڕقـــمـە

هەزار هەستی ناسك

بالّندەی هیوام فـڕیـوە ســەر لــە دلّ نـاداتــەوە
حەزدەکەم وەفای جارانت ســەرم لیّ بــداتــەوە
تاوەکو جـاران بینووسم شیعری ناسکـو تـەڕ بۆت
هەزار هەستی ناسکی خۆم بـخـەمە ژێـر پاتـەوە
لاوانــی عاشق دەڵێن بۆ سەردەمێکـە شیعری تـۆ
بۆنی غەمباری لێدێ کەس لاویـم بیرنـاخــاتـەوە
تەمەن مەوداش بدا یــاران نابنەوە یـــاری پێشوو
زەمەن بـۆ نـاکرێ لاپەڕەی پێشووی خۆم هەڵداتەوە
هێند دڵـم تـەنگە وەڕەزم شـەوم لیّ ئـــاوا نابیّ
وەختی زام کـولانەوەمە هەموو شەو بـــەم کاتەوە
(شالاو) چاوەڕێ مەبە لەو جوانـەی لــە خەیـاڵتـە
دڵنـیـابـە دەرکـی دڵی تــازە بــۆت ناکــاتەوە

دەستی وەفا

بەختی منی بێ چارە چی بکەم کــە هــەر ڕەشـــاوە
ئەو دڵەی من هەر دەڵێی لە بــۆ خەم دروستــکــراوە
چی دەبێ جـــارێ قـــاسیدم هــەواڵێکی خــۆش بێنی
هــاوارە دەبــێ چیبــێ کـــە زاخاوبێ بۆو زوخـــــاوە
گەرچی هەر چاوەڕێم جارێ لوتفیێك بۆمن بفەرمووی
یـــا ســـەلامێکـت بـنێرە بـەدەم بـادی سـەبـــاوە
دەزانی ئەو دڵەم بەدەست جوانانی لـەشێوەی تـــۆ
کــە چەندین جـاران بەبەردی ئـــاواتــەوە شـکـــاوە
عومری بــەهارم بەسەرچوو هات فەسڵی گەڵاوەرین
بەچی شادبـم گەڵای عومریش بەجارێ داڕووتـــاوە
(شاڵاو) سەربەرزە لەم عیشقە سەرباری ئەو دەردانە
تاکو ئێستا دەستی وەفای لە دەستت بـەرنـەداوە

سەر دادەنێم

دەپرسی بەچی زنجیرم هەر ئەو زوڵفە خاوەیە
ڕەشی بەختەکەی من وەکو ڕەشی ئەو دوو چاوەیە
شەوانە تا بەیانی من لە خانەقای ئەو عیشقە
زکری ناوی تۆ دەکەم من غافڵ نیم لەم ناوەیە
منیش کاروانم بە ڕێگای عیشقی زینێ دادەچم
تا کۆتا دەچم بەڕێگای ئەو عیشقە نەبڕاوەیە
یا پێی دەگەم یا سەری خۆم لەڕێی ئەودا دادەنێم
بەخودا یاران حەقیەتی جوانی لێوەشاوەیە
دەڵێن یارەکەت هەژارە دەڵێم خودا پێداوە
پێشینانیش گوتویانە خەزنە لە کەلاوەیە
کوا کێیە لەو شارە بژی و بگات بە خواستی دڵی
لێرە زۆر لاو هەیە بەختی وەکو ئەو (شالاو)ەیە

داستانی عیشقی پێشوو

ئەمشەو گوێ لەمن ڕادێرە دڵ قابیل بەو ڕازەیە
سۆز و خۆشەویستی تۆ لە لای من بێ ئەندازەیە
قسەی بەتکار لای من بەهای نیە لات بەهای هەیە
لە داستانی عیشقەکەمان ئەو خاڵە لاوازەیە
خۆت نەخەیتە دەست قەدەر و بچیە سەرمێزی زەنگین
نازی تۆ هەڵدەگرم جەستەت وستازی ئەو نازەیە
لە ڕێگادام هەتا بگەم بە ویساڵی شیرینت
بە تەنیا منم بێ لەمن کێ لەو ڕێ هەورازەیە
کۆنە برینی جەرگی من بە شمشێری بڕۆی تۆ
هەرکات تۆ دێیتە یادی من ژانی دەڵێی تازەیە
بەدیل گیرا ئەو دڵەی من لای سەربازێکی ئازا
لەشکری خۆشی شکاندم نیگات ئەو سەربازەیە
لە کۆڕی گەرمی یاراندا ئاوازی خۆشیم دەژەند
ئێستا گریانی حەزینە لەجێی ئەو ئاوازەیە
دەنگی نایە هەستی نیە ئەو سۆزەی جاران هەیبو
ئێستا هیچ دڵی خۆش ناکا ئەو تەلە بەو سازەیە
(شالاۆ) زۆر گەڕای خوێنتەوە داستانی عیشقی پێشوو
دڵڕەقی مەعشوق بۆ عەشقی توخوا بەوشێوازەیە؟

عاشقی بوێر

ڕەحمێ بە حاڵی دڵم کە یاری نازەنین خێرە
عاشقی خۆتکرد دڵی من لە ئەوینی تۆ تێرە
ژیانم بەبێ تۆ عەینی چلەی زستانە ساردە
لەباوەشت با ئارام بم تینەکەی گەرمەسێرە
بۆچی بەنیگای ڕقەوە جەرگی من کون کون دەکەی
جووتەی برۆت بێ بەلاَبن تیژی دەڵێی شمشێرە
دڵ لە تاوی زامی خۆیە ناڵین و فوغان دەکا
ئەهلی دڵداران حاڵی بن سەدای وەکو بلوێرە
کێ بکەوتە داوی عیشقت زەلیل و بێ چارەیە
دەپیێکێ نیگای چاوی تۆ هەرچی دڵی جوامێرە
زوڵفی چین چینت وەك پەتە بالاَت وەك سێدارەیە
بیهاوێ ملم چونکە پەت بە ملی ئێمە فێرە
چی خەمی تۆیە بۆمن بێ بەخێربێ سەرچاوانم
بزانە کە ئەم هەڵوێستە ئیشی عاشقی بوێرە
هۆگرت بووم ئێستا تۆ چۆن بەتەنیایم شاد دەکەی؟
لە ئاسمانی عەشقی مندا دەدرەوشێی وەك ئەستێرە
بڕۆی لێرە ئاگاداربە ڕۆژیشم دەکەیتە شەو
ڕوناکی تیا بەدی ناکەم قەت نەکەی بڕۆی لێرە
(شالاَو) لانکەی ژووانی تۆیە دەبێ شانازی بکەی
سەربڵندە ئاوەدانە شاری شاران هەولێرە

چاری عیشق

فەنابووم مـــن دڵم لـە شـاری عیشقە
هەڵقرچـاوی هـــەر تینی ناری عیشقە

گوتم بەســە ئــەو سوتـــانە نـــازەنین
گوتی حەقتە چون ئــەوە کاری عیشقە

عەقڵ گرانبەهایە دیـــاری خـــوایە
هەرزانکراوە لــــــــە بازاڕی عیشقە

جگەر کـــون کون بەتیری نیگای چاوی
یـــاران دەڵێن خۆشبەخت دیاری عیشقە

یــــاران وەرن سەیرکەن خۆت و خواتان
لــــە هەرلا سەیرکەن بیماری عیشقە

کە یـــار گوڵێکە لـــە گـــوڵزاری دڵم
فیدای بێ دڵ چونکـە گوڵزاری عیشقە

سەرکردەی کـۆڕی گـەرمی عـــاشقانم
ئافەریـن بـۆوەی لــەژێربـاری عیشقە

فەرهـادی بێستوونم من لـــــەم زەمانە
ئـاواتم شـــادی شیرین یـــاری عیشقە

گەر تیماربێ ئەو دەردەت (شالاۆ) تەنیا
وەسڵی یـــارە چـــون ئەوە چاری عیشقە

گۆشەی مەیخانە

تۆ ئەگەر هاتی ئەمجارە مەترسە تەنیا وەرە
ئازیزەکەم بە هێمنی لە کپی شەوا وەرە
دەزانی سەوزایی عومرم هێند گەڵارێزان لێیدا
وەك بەهار دڵخۆشی بێنە بە گوڵ و گەڵا وەرە
با زەردی عومرم لابەرێ بەهاری فەسڵەکەم بێ
وەکو موعجیزەیە بۆمن بە نزا و دوعا وەرە
ڕوخسارت وەك پەری ئاسا باڵات کچی جەنەتە
ئاسانە لە ژێر دەستی تۆ دوور لە خەیاڵ وەرە
شەکەت بووم ئەوەندەی یادت لە دڵ زیندووکەمەوە
لێو وەك شەکەر ئەوجارە بۆ لای منی شەیدا وەرە
با شەوم لێ ئاوا نەبێ لە گۆشەی مەیخانەیەك
بەر لە ساقی بادە بێنێ من دەکەم ڕجا وەرە
عەقڵی (شاڵاو) بشێوێنە با نەڵێ نایە نایە
وەرە ئەو قسە بشکێنە تا بانگی سەڵا وەرە

بەر دەستی نەزان

دەڵێن دونیا فـراوانـە لای مـن تـەنگـە زینـدانـە
دەڵێن قەبر تەنگە نەخێر ئەو مـاڵی هــەژارانــە
قــورسایی بـاری ئاسـمان بەسەر کەلاوەی ژیـنـم
تـەپـیـوە کەلاوەی ژیـنـم ئێستاکە لە ڕووخــانـە
نەمکرد هەرگیز تامی خۆشی لە ژیان نەحـەساوەم
ڕاکـە ڕاکـەمە داخەکەم بـەشـی من هـەر ناڵانـە
وەکو نــەی دەناڵێنم من سـازە ئـاهـەنگـی دڵـم
دەست کەلەپچە و زنجیر لە قاچ چـاوم پڕ لە گریانە
بـاشـە بــۆ دەبێ هـەروابـم لەبـوونـم پـەشیمانـم
بوونی چی خۆزگە نەبووما ئاواتی مـن نـەمــانـە
دەمــەوێ تـاوێکی ئەمن بێ هۆشبم لەدەست دونیا
با دڵ لەگەڵ ئەو ڕێکەوێ ببتـە عـاشقی مەیخانە
لێرە کفرە گـەر هەژاربی سـەرت هەڵگرە (شاڵاو)
لـێـرە هـەرکـەسێ زانایە بـەردەستی نـەزانـانـە

سەردەمی لاویەتی

لە مەیخانەی خەمی تۆدا هەر پەنام بردە بەر بادە

ئەسیری زوڵفی تۆیە دڵ بەندی کردووم ئەو جەلادە

تەماشاکە بە چاوی دڵ دەزانی کەوا چۆنم بۆت

سێدارەشم بۆ حازرکەی بە دڵ و گیان دەبم ئامادە

مەرەنجێنە دڵەی بێناز وەرە ڕەحمێ بە دڵمکە

نەیاری عیشقم بکوژە هەر بەبێ مەیلی تۆ شادە

دەفتەری شیعرم تەواوبوو وەسفی جوانی تۆ هەرنەکرا

لە وەسفت زمانم لەنگە پێنووس بەندەکەی ئازادە

لەسەردەمی لاوێتیمدا زامداری نیگای چاوت بووم

دەناڵێنم بەم ئازارە فەنای تۆبووم بەبێ ڕادە

یارا بە دڵ عەشقی تۆمە هەر ڕێگەی عیشقی تۆ دەگرم

تۆ وەفای شیرین بنوێنە (شالاو) دەمێکە فەرهادە

داوی تۆ

بە چین چینی زوڵفی خاوت لـەیلێ جەستەکـەم بـەندە
وەهـا کەوتوومە داوی تــۆ تـۆش قـەتڵت لا پەسەندە
داوی عیشقی تـۆ بـادەدەم هــــەر چۆنێ بێ دەسازێم
بـمبوورە لە کەمی مەیلت جار جار دەکــــەم گازەندە
هەر لــــە دیداری ئەوەڵدا دڵی خـۆم پێشکەش کردی
تەمەنی خــۆمت پێدەدەم جــارێ بۆم بکـە خـەنـدە
لابەری خـەمـە و دەرمانی سـەت دەردی بێ دەرمـانە
ماچێ لـــەو لـێوە شەکەرە بۆ عاشقەکەت بای چەندە
دەك دڵە لـــە لـێدان کەوی پێنوس یـاڕەبـی بشکێی
کوا قیمەتی کەوسەر هەیە لــە ئاست ئەو لێوە قەندە
تێنووسم کــاتێ دەنەخشێ کـــــە وەسفی ڕوخسارتە
وەسفی تۆ لە شیعرم دابێ خـۆی دەنوێـنێ ئـەوەنـدە
ڕووباری شیعر ســاف نیە عیشقی پـاکی تـــۆ نەبێ
هۆکاری جوانیتە کـــەوا (شالاو) وا بـەهـرەمـەندە

خەم خۆری ولاٚت

شعری شاعیران ئیستێکە بـــۆ بـــۆ کـــوردەوار نیە؟
من هەر بۆ کوردم دەنوسم هیچ پێم عەیب و عار نیە
خاکی ڕۆشن دەکـا چـاوم بـەشــــــەرم پێی لێدەنێم
چونکە مردم دەمگرێتە خۆی وەك ئـەو وەفـادار نـیە
دەیبەخشم لـە پێناوی ئـەو قـەترەیە خـوێنم مابێ
کـوردەوار قسـەم لە دڵە خـۆ قسـەم هــەر زار نیە
گورگ و ڕێـوییە شوانی گــەلـەکـەم هـەزار حەیف
قوڵپی گریان لە دڵم دێ هیچ کـەس ئـاگـادار نیە
ئاوی کانیاوی زەم زەمە سـروشتی جـوانی ڕەنگین
هەموو دەمە خۆ بەتـەنـیا لـــە فەسڵی بەهار نیە
کوردستان وەکو دایـکـمـە تـەنیا یــەك دڵی هەیە
زەلیلبن پارچەتان کردووە هـەریـەکـە خـۆ چوار نیە
هەستن دەی لاوانی ولاٚت بـــە هیمەتبن تـێـکـۆشن
سـەرکـەوتـن بـە ڕاپەڕینە بـە هـاوار هــــاوار نیە
(شالاٚو)ی زولّم لـە ولاٚت دەکـرێ دەڵێی کــەس نیە
بێ لەمن لـەبــۆ ئەم خاکە وەك مـن گرفـتـار نیە

(پیتی - و ۆ)

عیشقی شێتانە

چەشنی گوڵە لێوی تەنگی سوری تۆ
ئاواتــمە کـــە بێــمە حزووری تـــۆ

لە جوملەی عاشقان هەر منم سوتاو
شابــم گــەدامە منم مەجبووری تـــۆ

کە من لــە ڕێگای تۆدا هەردێم و دێم
سەبەب چیە نــاگــەم ئاوا دووری تـــۆ؟

چاوت ماهە لــــــە ئاسماندا دەڕوانم
من وا لـــە شەوق و بەرق و لەنوری تۆ

هـــەر ئەندامێکت شایستەی دیوانە
پێی هەڵاَدەڵێم بـــە خوار و ژووری تۆ

ئـــــاوا دووری تێناگەم چۆن وا سوتام
لــە خەیاڵی عیشقی وەك تەندووری تۆ

عیشقی شێتانەم دەم دەم لــە زیادبوونە
زۆر تیژڕەوە و تێی پەڕاند سنوری تـــۆ

(شالاَو) بــەسە وازبێنە هیچ شك نابەی
لـــەخۆت زۆرکـــرد و بێ قسووری تۆ

ڕێگام بڕی

دڵم بـەدواتـا نـــارد دولـبـەر بـۆ ئـەوەی شـــەیدابی تـۆ
چـاوەڕێی جەوابـی تـۆمـە ئەمـمـا بـیّ جــەوابـی تۆ[21]
لەبت سوورکـرد تـۆ بەخوێنی دڵـــی زەبـوون و مــاتم[22]
کـەوتــە خـەتــەر دەست هەڵگرە فەرزە لە عەزابی تــۆ؟
سوتوی دڵمت کرد بە سورمەت دات لە ماهی چاوانت[23]
ئـەبـرۆی تیـژت وەك قولابە بـەنـدم بـە قـــولابـی تـــۆ
ڕێگام بـڕی نەگـەیـشـتـم بـەکــانـی شیـلـەی لـێوت
چـەشـنــی خظر مـن بـیـنۆشم بەڵکـو بـۆم دەوابی تـــۆ
دەسـا ڕەحمیّ بکـە بـەدڵ بـریـنـی دڵ چـــارەکــــــە
شیلـەی لێـوانـت دەوایـە بـۆچـی لـوقـمـان نـابی تـۆ
یا چارەمکە یـا وەسیەت بیّ یـاسـیـنـم بـــۆ بـخوێنە
نەچی لـــە فـکـرکـەی دولـبەر لە کەیف و سەفابی تۆ
نیگام بکـەی شـادی بـەخـشـە تـۆ قـەنـارت حـــازرە
دڵی (شـاڵاو) بـاڵات قـەنـار هـەڵواسە قـەسابی تـــۆ

---

(21) ئەمما: بەڵام
(22) لەب: لێو
(23) سوتو: خۆڵەمێش . سورمە: کل

خەیاڵی شێت

لە سۆزی من بۆچی وا لـــە قینی تـۆ
بەشینی مــن بـۆ لـــە پێکەنینی تۆ

عــاشقی ڕاســت هــەبــێ دڵنیابــە منــم
کــە مــن مــەمم بـــە خەیاڵات زینی تۆ

قــەوسی ئەبرۆت تیرە هــەر مــن دەپێکێ
عالەمە دەڵێن ئــافــەتی دینی تـــــۆ

شیرین بـــــە شیرین وەفات لە دڵ دابێ
دەبا بڵێن بـــــۆ فەرهاد شیرینی تـــۆ

گوڵـم من لـــە سوێی نازێکت دا نەمام
گەڕیــدەبووم مـــن لــەبـۆ ئەوینی تـــۆ

ئای چەند خۆشە لەگەڵ تۆبوون یەکجاری
هـــاودەمی خـۆشی و تاڵی و گرینی تـۆ

خەمێك بۆتۆبێ بــــــە دڵم هەڵدەگرم
بـابـمرم بـەس نەبینم خــەمگینی تـــۆ

(شالاو) جار جار خەیاڵی شێت شێت دەکەی
کـــوا ئــەو جوانە دەبێتە هـــاوژینی تـۆ

تۆ کە ژیانت بەهارە

بـەجـێم مـەهـێـڵە ژیانـم باغی گـولاَنـە مـەڕۆ
ڕێگـای فـەنـام گرتۆتە بەر لەڕێی عاشقانـە مـەڕۆ
مـــەڕۆ چی دەبـێ بـابـێ تــۆ تـرپـەی دڵی منی
جێم مەهێڵە دڵـم دایـــم بـۆت لــە لێدانە مـەڕۆ
نـاخم بریـانـە حـاڵـیشـم هـەر لـــە نـالاَنی دڵـە
وەرە بـڕوانـە چـــاویـشـم دەریـای عەمـــانە مـەڕۆ
مــن بەتـۆ هەموو ڕەقیبان یەك یەك چاوم کوێر کردن
مـەڕۆ وا ڕەقیبـی زاڵـــم لـــە داشکـانـە مـــەڕۆ
ساقی من تۆی جانا تێکە لـــەبـادەی لێـوی ئـاڵت
جانا من ئەمشەو حاڵەکەم بـەزمی ڕەنـدانـە مـەڕۆ
عـاشـقـان گشت دەنـاڵێنن دەڵێن مـەڕۆ تـۆ دەڕۆی
نەك هەر من تەواو ئەو شارە بۆت سەرگەردانە مەڕۆ
کەتۆ لـەبـۆ (شالاَو) دڵـی لەسینە هـەڵی گـرتووی
مـەڕۆ دونیا وەك خۆی نیە چـاك خـراپیـانـە مـەڕۆ

خەمخۆری عالەم

لەم دەردە بێ هەم سوغەنم ئەمەلم مان نیە ئەمڕۆ(شمیر)
دووری یارە بێکەس تەنیام دەوای زامان نیە ئەمڕۆ
بە ئەڵقەی زوڵفی سیای من زیلەتم بەو زوڵفە خاوە(یر)
کە زوڵفت وا سیایە؟ بۆ چ ئێمە شەومان نیە ئەمڕۆ
لە هەورازی ئەو عیشقەدا بێ باکم کە چیم بەسەردێ
سەت کەڕەت بوومە قوربانی جەژنی قوربان نیە ئەمڕۆ
دادڕەسێ نیە بپرسێ سوچی چیە؟ دەست هەڵگرە(یر)
لە وڵاتێك پڕی کەسە بۆچی کەسمان نیە ئەمڕۆ
لە جوملەی عاشقان قوڕی هەموو عاشقان دەپێوم
دەڵێن هەر بۆخۆتی دەکەی کەس لە سووتان نیە ئەمڕۆ
خەمخۆری هەموو عالەمم بەس من خەمخوارێکم نیە
دەردە دڵی لەلا بکەم قسەم زمان نیە ئەمڕۆ
کەسێ گوێم بۆ ڕانادێرێ ئەگەر هەشبێ ناپیارێزێ
لەزار دەردێ دەگاتە شار قسەم بوختان نیە ئەمڕۆ
(شاڵاو) دەبێ وەکو فەرهاد ڕووبکا لە کێوی بێستوون
چونکە عیلاجی لای یارا بۆچی لوقمان نیە ئەمڕۆ

---

(24) هەم سوغەن: دڵسۆز
(25) سیا: ڕەش . زیلەت: ژێر دەست
(26) داد ڕەس: کە سێ لە داد بپرسێ وەك قازی و حاکم

لوتفی شیرین

ئەمڕۆ زێتر دڵەی شێتم حەزدەکا دیداری تۆ
شادیم نەماوە لەوساتەی لێم ونە ڕوخساری تۆ
دەستی وەفات بۆم ڕاکێشە بەسەرگەردی وەفات بم
لوتفی شیرینت شیفایە بیمارم تیماری تۆ
گلەیی ناکەم گەر جار جار بێی بەڕووی پڕ نوورەوە
تەمەنیشم ببا قەینا عیشقی پڕ ئازاری تۆ
بەڵام تەنیا و غەمباربم تۆش لە کەیف و سەفا دابی
هەرچی بەسەر عەشقەکەت بێ ئەوە خەتاباری تۆ
ڕاستە دڵم پێدای هەتا بیپارێزی تا مردن
دەیشکێنی ئەو دڵەم لە ئاستی دا غەداری تۆ
تۆ بۆمن وەرزی خەزانی گەڵای تەمەنم دەبەی
بۆ نەیاری منیش باغی جوانی پڕ گوڵزاری تۆ
بۆ (شالاو) ئارەزووی ژینی بۆ ژینی وێران دەکەی
بۆ تەواوی ئەو عالەمە ناسك و نازداری تۆ

دڵداری هەژار

گـوڵــم بـڕیـارێکی سـەخـتـە تـــازە دراوە بـــڕۆ
دڵخۆشی لە ژیـنـم نیـە هـەتا کـات مـــاوە بـــڕۆ
نەڵێی ئـاوا بـەئاسانی من لـە بیـر دەکـــا گـــوڵم
خۆشیم بۆت دەویست کەچی لای منیش نـەماوە بـــڕۆ
جاران داری تەمەنی من هەر سـەوز و گەش بوو بەڵام
ئـــەمێستـا وا گـەڵاکـانی گـشـت داڕووتـاوە بـڕۆ
قەسەم بەوەی ڕوحی تـۆی بـە دەستـە هـەتا دەمێنم
یـادی تـۆ لە دڵ دەرناچێ هـەر لـە ئێستاوە بـــڕۆ
لێم حەرامبــێ پێکی شـادی ئـەگـەر لەدوات بچێژم
چی دەڵێی بڵێ گـــەردنـت هـەر ئـــازاکـــراوە بـڕۆ
وا دەزانی وا ئـاسـانـە بـێ تـــۆ ڕێـگـەی ژین ببڕم
قـەولـم پێـدای نـەهـاتە جێ ژیـنـم ڕووخـاوە بـڕۆ
ئـارامت زۆرگـرت حەیفە تـــۆ لـــە چاوەڕوانی بێڵم
دەردێـکـی زۆر کـوشـنـدەیە دڵـم تـــرســـاوە بـڕۆ
چونکە بێکەس و هـــەژارم خۆشبەختی بـۆمـن نابێ
دڵـداری بـۆ هـــەژار کـوفرە هەروا گوتــــراوە بـــڕۆ
تـۆ خـۆشـی ژیـانـت دەوێ حـەقی خـۆتـە دەزانـم
بـەچـاوی تـۆ چـی خـۆشیە لـەمـن تـــۆراوە بـــڕۆ
بۆچی تـــۆ ڕابگرم لێرە بـە ئـاگـری من بـسووتێی
تـۆ ژیـانـت ڕوون و گـەشـە دەی بـەڕێـگــاوە بـــڕۆ
تەمەنی من چەندی ماوە دوای ڕۆشتن پێشکەشت بێ

بیبە دەمێکە تەمەنی خۆم بۆت داناوە بڕۆ

زوو پێم گوتی ئەوەی ئەتۆ دەتویٚ لام دەست ناکەویٚ

دەك دەخیلتبم تا زووە لای ئەو (شالاٚو)ە بڕۆ

جەستەی بێ تین

لەدووری تـۆ چەندە غـەمگینم ئەمڕۆ
بڕوانە لـــە جەستەی بێ تینم ئـەمڕۆ

دوێنێ بـــە یــــادی تــــۆ ڕۆژم کردەوە
ئێستـا شێواو دڵ پڕ نـاڵینم ئـەمـڕۆ

وەرە دووری نێـوانـمـــان ببـڕێتـەوە
باشـادی بێ بـەتـەنـیا ژینـم ئەمڕۆ

وەرە سەیری ئـەو حـاڵـەمکـە دەزانی
زۆر نـاخۆشـە ژینی بـەشینم ئـەمڕۆ

لـــە سوچێکی ژوورەکەم وەك تازەیەدار
دانیشتومە چــاوپڕ گـرینم ئـەمـڕۆ

لــــە سوبـحەوە دڵتەنگ و پەرێشانم
بـــەژانــی جگـەری خوێنینم ئـەمـڕۆ

دەزانم نایەی دوعــــای مەرگ دەکـەم
لـەزارت چـاوەڕێی ئـــــامینم ئەمڕۆ

(شالاۆ) ئـەو مانەی بـۆ چیە بـا نەبێ
وەسیەت بێ خۆت بدە تەلقینم ئەمڕۆ

زەمانی بیٚ دلاٚن

چەرخی فەلەك دەك وەرٟگەرٟیٚ بۆمن هەر خەم و ژان بوو
هەموو عومرم رٟاكە رٟاكە لەبۆ یەك لـەتـە نـان بوو
تامی خۆشیم هیچ نەكرد هەر دەلیٚم خوایە زۆر شكور
پیـری كردم ئەو زەمانە عومرم بـەرەو نەمـان بـوو
چەندە ماندووبووم لەم ژینە خەمی دونیام لە كۆلٚنا
شەوگـاریشم ئاخ و داخ و سەرینم سـەر بـەردان بوو
هەڤالاٚن كوا وەك مندالی خەلٚكی دەم بە خەندەبووم
لە گەنـجی دایـمە دلـەكەم هەیشە لـە نالاٚن بـوو
دەلیٚن گەر بگـەی بـەپیـری دونیا شادیت بۆ دیٚنیٚ
بـەپیـریش نـەحەسـامەوە خەم زیاتر لە جاران بوو
لـەنیوە دیٚـری یـەكەم دا بـۆیـە وادەلیٚی (شالاٚو)
ئەو زەمـانەی تیٚدا دەژیـا زەمانی بیٚ دلاٚن بـــوو

خەباتی عیشق

دیسـان دەبێ ئـەسرین بڕژم بـۆ گیـانـم هاتەوە شـەو
مـن کـەوا دوورم لـە یارم چـاوانـم نـاچـێتە خـەو
دەبـێ دیسـان دابـنـیـشم لاپەڕەی سـپـیم ڕەشکەم
بـاسـی خـەمی خـۆم بکەم و بـاسی بێوەفایی لـەو
ئەو دەردەی ئەو پێی شادکردم دەم بەدەم دەکـولـێـتەوە
دەرمانی هەر نەکرد یـاران نـازداری شیـرین خـوسرەو
کە منداڵ بووم ئەمن دەمگوت ناڕوخێم بە عیشقی کەس
لاویـەتـی دەبـڕم بنـاغـەم دارشـتـووە زۆر پـتـەو
ئێستـا سەرقافڵەی غەمباران لە گۆڕی گـەرمی یـاران
ئاواتـم بەردی بن گۆمە و لـە دەردە داران پـێـشـڕەو
زۆرمکرد خەباتی عیـشـقی زاڵمەی پـێـی نـەزانـی
ئەمن کەوتـم ئەویش سەرکەوت دەستیشی نەگرتم ئـەو
(شالاو) حـەقتە وات بـەسەربێ بـەقسەی عەقڵت نەکرد
چەندین جار بە مەرگی خۆت بۆ خۆشی ئەو دەتکرد گرەو

دەردی گران

لـــە خوام داوایە بتبینم یارێ لـــە خەودا ئەمشەو
لە بـەینماندا نـەمێنێ دولـبـەرم مـەودا ئـەمشـەو
بـە ڕوحـدانـان دەبـم ڕازی مادام قوربـانە قـوربـان
لێگـەڕێ قوربانـی تـۆبـم وەرە بـۆ سـەودا ئـەمشەو
دەردی دووریت زۆر گـرانـە شێـت و شەیدایـە دڵـم
بۆ دیدەنیت لـــــە ناڵەیە هەردەکەم نـزا ئـەمشەو
باڕووی پـاکی تــۆ ببینم کـێ دەڵـێ لاو نابـمـەوە
گۆچانی دەسـت فـڕێ دەدەم هەر لە نیگـادا ئەمشەو
هەست ناسکێکی وەکــو من لێـرە دێـوانە مـەکـە
کـە من دایـم قوربانی تۆم نەك هەر بەتەنیا ئەمشەو
(شالاو) شیعر هێند تەنگ نیە دەردی تۆ باس ناکرێ!
لــەبـوونم بـێـــزارم ڕەنگە قەتڵ ڕووبدا ئـەمشـــەو

ژانی عیشقت

دولبـەری ژینم تــــۆ داتــمە بــەر هێرشی تیری چــاو
بـمخنکێنە کــوردی پـاکـم پەتکی ملمە زوڵفی خـاو
ڕێگای ژینت گـوڵ ڕێژ دەکەم نیـازی ژوانـت هــەبـێ
ناخۆشی تۆ بـا بۆمن بێ بابمە سـەر لــــــە پێناو
شعرەکانی مـن بـۆ تـۆیـە غـەزەلـم دەوڵـەمـەنـدە
عیشقی تۆ نەبێ کەی ئیلهام ڕوودەکـا لـەمنی دامـاو
کــەژانی عیشقت دەمگـرێ سـارێـژم هــەر غـەزەلـە
جا کـــە وەسفی تۆی تێدابێ وشە دەبێ بــــــە گولاو
کوردستان ڕووناکی چـاوم فیدای چـوار فەسڵەکەتبم
چـەنـدە دڵخۆشـم دەبیـنم ناوت لە سەرووی گشت ناو
لاوان بیـپـارێــزن بـەدڵ چونکە فـەڕزی سـەرشـانە
نان و ئاوێك لـــەم ولاتە نەدەن بــە گۆشت و پلاو
نـەکـەن بیکەن وەك ئەوانەی تێربوون و پاشـان نەمان
بیری تـۆڵـەمـان لـەسەرە شـەرتـە دەیانـخەینە داو
(شالاو) بیرتـــان دێنێتەوە پـەنـدێـکـی پێشـینـانە
کاکە ئەگەر خۆشت پیاو نی ببە بــە هاوڕێی پـیـاو

هیوای مەرگ

جەستە شەکەتم لە ڕۆژدا چاو بەگریانم لە شەو
سەرم گێژە لە خەیالاتٚ هەر لە نالانٚم لە شەو
چاوم خەوی لێزڕاوە سەر لەسەر سەرین بکەم
من خەریکی ژماردنی گشت ئەستێرانم لە شەو
تریفەی مانگ چەندی جوان بێ ناگاتە ڕوخساری یار
بێ حالٚم بۆ یار لە ڕۆژدا بۆی پەرێشانم لە شەو
سوچی دەردانە من پەنا لەبۆ لای ساقی دەبەم
ئارام نابم لە هیچ شوێنێ لە مەیخانانم لە شەو
دەگەڕێم هەموو شەقامان بەخەیاڵ لەگەڵ تۆدا
بێ ئومێدنیم بەلاٚم چبکەم لەدەستی ژانم لەشەو
ئەهلی شار خەویان نیە لە بەر هاوار و نالٚەی من
هیوای مەرگ دەخوازم من کوا حەزی مانم لە شەو
(شالاٚو) لوقمانت هەر یارە تۆ بلٚێی چارەت بکا
خەیالٚی وا مەکە لە ڕۆژ کوانێ لوقمانم لە شەو

(پیتی - ی ێ)

ماڵی دونیا

بسـکی ئـاڵۆزت خەیاڵ پێی مەستەبێ
بریـنـی دڵ زۆر زیــاتــر خـەستەبێ

من و تـۆ بـا زیاتـر هۆگـری یـەك بین
دەك یـــارەبی ڕەقیب مـــاران گەستەبێ

مــاڵی دونیــا نەکـەوێتە نێـو دڵمـــان
ئـەگـەر وابێ ئینسـان خـۆپەرستـە بێ

دەڵێن کەسێ پـارە و پوڵی چەنگ کەوێ
لـــە خـودا غـافڵ دەبێ و بێ هەستەبێ

(شالاو) دەڵێ دەك یـارەبی ئــەو دەســتــە
بەبڕینی چێ نەك موحتاج بەو دەستە بێ

بەر لە مەرگ

هیوام دەمێنێ لە بۆ ئەو هەتاکو دیدەم مابێ
هیلاکم من لەم ژیانە تا ئەو ئەغیارەم مابێ
دێوانەی وەکو من زۆرن ماوە و هەر زیاد دەکا
چۆن دێوانە نەبم ئاخر هەزاری وەك شەم مابێ
زین هەر بە خەمزەی چاوی خۆی سەت مەمی خستە زیندان
نێچیری زۆرە خاتوو زین تا ئاشقی وەك مەم مابێ
لە ڕێگای عیشقت زەلیلم ژێر دەستەی کچی کوردم
بەندم من لە زیندانی ئەو ئەرێ دەبێ کەم مابێ؟
کچی کورد خۆی لەژێر هەوری باری دوژمندا بەندە
بەندی کردووم لە عیشقی خۆی ژیان تاکو خەم مابێ
کە بەندم لە بەندینخانەی مەعلووم نابێ ڕزگارم
چۆن ڕزگارم دەبێ یاران تا زوڵم و ستەم مابێ
وەسیەتی (شاڵاو) ئاوایە یەکجار وەفا بنوێنێ
بەر لە مەرگ بڵێ دەبا ماچێکی نێو دەم مابێ

خەتا

یاران هاتن بۆلام گوتیان گوتوتە گوڵ شەو بۆم دێ
ئاخێکم هەڵکێشا گوتم کوانێ گوڵە شەو بۆم دێ[27]
وەك فەرهاد ڕووم کردە کێوان من زکری لەیلەی دەکەم
سەر لەسەر بەردی کێوان بێ کوا بەدەم گفتوگۆم دێ
من ڕێی عیشقی ئەوم گرتووە فیڕاقی کرد بە بەشم
دڵ وامن دەخەلەتێنێ کوا بۆلای هاتوچۆم دێ
گوڵێکی چەندە غەدارە دڵی نیە لە جەستە
شەوانە لە دووری ئەوا هەتا سوبح ڕۆڕۆم دێ
کە بە خەیاڵات هات بۆلام لاف و گەزافی لێدا
گوتی سەیری قەوسی ئەبرۆم شاجوانی هەر لەخۆم دێ
گوتی (شاڵاو) من قاتیلم بەڵام لەخۆت بپرسە
جەستەی تۆ خۆی دەدا بەکوشت خەتام نیە دەڕۆم دێ

---

(27) دێری یەکەم ڕەگەزدۆزە، دوو وشەی شەو بۆهەیە؟:
یەکەم واتای شەو بۆم دێ، واتا شەو بۆ ژووان دێ.
دووەمیان گوڵەشەوبۆیە.

میحنەت خانەی دڵ

لە میحنەت خـانـەی دڵـم دا دێ دەنگـی شین و زارێ
خودایە بۆچ عاشقی دامــاو خەمی بــەســەر دەبارێ
بەدەست خــەزانی پــایـزدا تەمەن خـۆ ڕاگـر نیــە
لە دەست با تەمەن وەك گەڵاٚ وا لــە دار دێتە خـوارێ
سوچی دڵ چییە شـەیدایە بە شۆخێکی دڵ وەك بــەرد
کە سەری کوڵمەی وەك گوڵە پشکوت فەسڵی بـەهارێ
کـەوتـووم لەبـەر ئـازارا من گەنـجی هەر بەسەرچووە
کـە تـۆ حەکیمی دەردانی چارەم کـە تـەنـیـا جـارێ
خۆش بە حاڵی ئەو دڵەم کە تەنیا جێی تۆ دەبێ و بەس
جـوانی تری نـــاوێ بێ تـۆ کـەس نـــاگرێ بە یارێ
دڵنیـــابـە (شاڵاٚو)یـشـی وەفـا و دڵسۆزییە بــۆت
خۆت دەزانی چاوێکی تـۆ نـاگـۆڕێتەوە بــە شـــارێ
▯

هەڵبەستی نەبیستراو

ئـــەو گـــوڵە بـــۆ ڕاوی دڵـم لای وایـــە داوی دەوێ
نـــازانێ دڵ ئەسیریەتی نیو نـــیـگـــای چـاوی دەوێ
بـۆ دەرمانـی زامی دڵـم مـاچـی لـێـوانی بـەسـە
دەنـا بۆ سێدارەم تـاڵـێ لــــە زوڵفی خـــاوی دەوێ
زارم هــەمــیــشــە لــە زکری نـاوی دایە شەو و ڕۆژ
دڵ بـــۆ ئـــارامی لـــە زاردا بـــردنـی نـــاوی دەوێ
تـەمـاشاکە لـە دڵی من هەمووی خوێنینە قوربان
بـۆ لـێـوی یـار بـاشە ئـەگـەر لێوی سوراوی دەوێ
پیری مەیکەدەم خۆشی بێ ئەو قەت ڕوو لە من ناکا
بـیـابـانی دڵ لـــە ئـەشـقـی تـۆدا لافـاوی دەوێ
هـاتە گوێم دوێ شەو لەخەودا دەنگی یارە جوانەکەم
پـارچـە هـەڵبەستە نەبیسترا وە کەی (شالاوی) دەوێ

دەردی دڵ بە نووسین

زامی دڵ کولاوە پێنووس هەرچی جوانە دەنووسێ
سەر کە کەوتە خەیاڵی یار لە مەیخانە دەنووسێ
خۆشبەحاڵی ئەو دەمانەی مەستی خەیاڵی یارە
کە میوانە پێنووسەکەم زۆر لێزانە دەنووسێ
جەرگی من پێکراوی تیری چاوی جوانی ئەو نەبێ؟
بۆ بۆخۆی دەردە بۆ خەڵکی وەك دەرمانە دەنووسێ
لەم سەردەمەدا هەر باسی وەسفی ڕوخساری یارە
کوا ئەو لاوەی لەبۆ خاك و نیشتمانە دەنووسێ
بڵێن بە (پەشێو) کوردستان بێ ناز و وەسفە ئێستا
بەم زمانە دەوڵەمەندەی ئەو کوردانە دەنووسێ
(شالاو) دەنووسێ دەڵێ یان نانووسێ بێ دەنگە
بینووسێ تێنووس دەنەخشێ ئەو مەردانە دەنووسێ

موڵکی تۆیە

دڵەی شێتم بـــەدوای تـــۆدا دەناڵێ
تۆش ڕەحمێکی پێکە لە ساڵان ساڵێ

وابزانە فەقیرێ هـــاتـە دەرگــــات
نانێکت دایە بـــــــەڕووت و ڕەجاڵێ

بە تیری چاوی تۆ من بـــووم بریندار
جەرگم کونە یــــارا وەکو شـمشاڵێ

گەریدەی عیشقی تۆبووم و تـــازە مـن
دەگەڕێم بۆتۆ دەکــــەم ماڵە و ماڵێ

دەردی تۆ بـــە دەرمانی خەڵك نادەم
بە دەردی خۆم دانیشتووم بەخۆشحاڵێ

عیشقی تـــۆ ئارامی بەخشی گیانە
چی لە دڵکەی موڵکی تۆیـە چ ناڵێ

ئەگەر خێرێ بکەی داوا دەکــــەم من
مەیل بدە بـــە عیشقەکەت تۆزقاڵێ

(شالاو) خۆشی خۆی لـە بۆتۆ دەخوازێ
قوربانی ئــــەو خاڵەی چەناگە چاڵێ

لەنجەی شیرین

دڵ مەستە بـــە ئەوینت بۆ فێـــــری مەیـخـانە ببـێ
تـۆ مەترسە هــەرچی دەبێ دەبـــا لـــــەم ژیـانـە ببـێ
وەرە هــەتــا ژیـــان ماوە بــەوەفـــابـین ئــازیـــزم
شـایـەدی ئـــەو پەیمانەشمان دەبـــا لـــەم ژوانــەببـێ
بـوومـە فەرهـــاد و عـاشقی ڕۆین و لــەنـجەی شیرینتم
لێگەڕێ هــەرچیم بەســەردێ بــــا ئـــەو داستـانە ببـێ
هــەر لـە ئەوەڵ من دڵی خۆم پێشکەش کــردی نــازەنین
نـزا بکــە سـیـلەی ڕوحـــم و وەفـــــا کـــوردانە ببـێ
گرفتـاری مەیـل ساردی و بـێ وەفـایـیەکـەی تـۆمــــە
دەرمـــــانی دەردم دەزانی تاکەی ئـــەو ژانـــە ببـێ؟
بێ بـاکم لـە ڕێگای عیشقت کـە بـــە کـوێم دەگەیەنێ
ســـەر بەرز دەبێ لـەو ڕێیە (شالاو) دێــــوانـە ببـێ

غەریبان

کەسەکەم بۆ سەفەردەکەی شاری ژیان جێ دێڵی
بۆچی هەولێری پایتەخت بوکی شاران جێ دێڵی
سەر هەڵمەگرە غەیری تۆ لەو شارەدا کێ کەسمە؟
منی داماوی هەست ناسك لەگەڵ خەمان جێ دێڵی
هەوری ڕەشە دڵنیابە بای شەماڵی کوردستان
زۆر هەوری وای ڕاماڵیوە پیری موغان جێ دێڵی؟
ڕێگای غوربەت هەرگیز مەگرە سەختە کەس ناگرێ بەرگەی
لێرە بژی کۆڵمە دە قەت بۆ بێگانان جێ دێڵی؟
ئەی گوڵی جوان هێشتا سوری لەسەر ئەوەی سەفەرکەی؟
گوڵم ناگری بەرگەی شەتاو بۆ گوڵستان جێ دێڵی
بڕوانە حاڵی (شالاۆ) لە دوات قەت ژینی ناوێ
مادام ئەتۆ کەسی ئەوی بۆ بێ کەسان جێ دێڵی

دڵی وێران

چاوت مەستە بـــــۆ فێری مەیخانەبێ
دڵی شەیدای من بـــــا هەر دێوانەبێ

تۆ جار جارێ تیری چـــــاوتـم تێگری
شادم دەکەی دڵ فیدای ئـــــەو ژانەبێ

سەربەرزم دایـمەن بیرم لای تـــــۆیە
چاترە بـــــا بیری لای دونیا نەبێ

ئەمن بوومە مەجنونی عیشقەکەی تۆ
نامێنم وەفـــــات وەکـــو لەیلا نەبێ

دڵی وێرانم چـەنـــدە شـــەیدای تۆیە
هەر وا دەبێ هەتـــا لـــــەم ژیانەبێ

ئەگەر مەیلت بـۆمـــن بێ نـازەنینم
بەتکاری ئـــــەو عیشقەمان وێرانەبێ

(شالاو) بێ وەفـــــا نابێ هەتا ماوە
گەر لـــــە هەموو لاوە بۆ ئەو تانەبێ

خەمی تۆ

بێ مەیلی تۆ نەبێ من کەی؟ مەی و بادە دەمگرێ
شیلەی لێوت بێنە مەستی وانەبێ حەز نامرێ
گەر قسەی نەیار کاری لە تۆ نەکردبێ ئازیز
دەرکی مەیخانەی دڵت قەت بەڕووی من داناخرێ
تۆ مەبە گوێگری نەیار فریوی نەیار مەخۆ
دەسڕی عیشقت بەمن نەبێ بەهیچ کەس بانادرێ
کێ لە عەزابی عیشقی تۆ دەژێ بە شانازیەوە
بەندی ئەو عیشقە بووم سوتام من بەکورەی ئاگرێ
دەڵێم وەسفی جوانیت دەکەم عەقڵ دەڵێ هەی نەزان
وەسفی پەری بە شاعیری ئەفسانەش قەت ناکرێ
سەرم ئەگەر لە خەیاڵی تۆ نەبێ بە بڕین چێ
(شاڵاو) گەر خەمی تۆ نەبێ خەمی کەس هەڵناگرێ

داستان

خۆزگە ڕۆژێ ئـــــەو هیوایەم وەبەردێ
سەرخەمە سەرشانت نــەك تـاشە بەردێ

لەپێناوی تـــــــۆ شکۆی خۆم وەلانا
بەخوا ئەو قەولەی مـــن هەتاکو سەردێ

من لــــەپێناو زینی وەك تۆ بوومە مەم
میرم بۆ چیە تـــــۆم هەبێ گەوهەردێ

چوون دەزانــــم جوانی تۆم بەدەست کەوێ
خۆشی ژیـــــان و فیردەوس و کەوسەردێ

قەسەم بــــــەخوا عیشقم لە فەنابوونە
ڕاستگۆم و گــــــەرچی بزانـم زەرەردێ

داستانی مـــەم و زیـنێ ڕابــــــــردووە
ئێستا داستانی من و تــــۆیە دەردێ

جاڕدەن لـــەشار (شالاّو) شێتی جوانیکە
لە داستانی ئەو عیشقەم سەت نوسەردێ

تانە

نەکەی لۆمەم کــــــە دڵ بۆتۆ دەناڵێ
هەڵۆەدایە لـــــــەدوای دووچاوی کاڵێ

هەر دڵخۆشی؟ کە دەشزانی عەشقەکەت
هیوا و ئاواتی وا کـەوتــوونە چـــاڵێ

بـمکـە باخەوانی بـــاغی گەیشتووت
دەناڵم بــۆتــۆ دەگریــم وەك منداڵێ

بۆ دەستبازی شەوانەی تــۆ هــەر لاوم
نەڵێی پیرە بــۆت دەکـــــەم گڕوگاڵێ

بێ باکم لـە تانە و لۆمەی گشت عالەم
تێدەگەم کـــە خەڵك قسەی چاك ناڵێ

(شالاو) دەڵێ حەقە کـــە وام بەسەربێ
(نەکەی لۆمەم کـــە دڵ بۆتۆ دەناڵێ)

تەرکی کەوسەر

من بەدڵ نەرمی بۆلات دێم بۆچی مەیلی شەڕ دەکەی
کە دڵ لەبۆتۆ سوتاوە بۆ توشی مەحشەر دەکەی
بێ لەتۆ خەیاڵاتی من بەتاڵە هەر بۆتۆیە
قەسەم بەوەی دەیپەرستی گەر بەوە باوەڕ دەکەی
دەقەیەك نەمکرد ئیسراحەت لەژێر سێبەری زوڵفت
سەرم وەك بەفری زستانە چاوانم هەر تەڕدەکەی
نەفەس سەنتورە وا سینەم سازە دڵێشم نەیە
وەرە گوێی لێ ڕاگرە تۆ بۆچی واخۆت کەڕ دەکەی
گەر گوێ ڕاگری دەزانی چ کارێکت پێ کردوون
لە جوملەی عاشقان بۆ هەر من تووشی خەتەر دەکەی
لەخەو بینیم نەناسراوێك گوتی بۆوا چاوەڕێی
دونیا لە کەیف و سەفایە تۆش ئەوکارە هەر دەکەی
لە خەیاڵاتی ئەوی تۆ خۆت کوشتووە لە بۆ تۆ
(شاڵاو) گەر ئاوا بڕواتۆ هەر تەرکی کەوسەر دەکەی

خەتای دڵ

ئەی دڵە تـــۆ چەنـدە شێتی هەر کێت بینی شەیدا بووی
ئەوجـارە بـــۆ گـەڕیدەیەك بـڕوانە چـۆن گـەدا بـــووی
بەرلەوەی وابی لـــەلای مـن چەند بەسەربەرزی دەژیـــای
خۆ دیل نەبووی وەکـو ئێستا بەرلەوە ئـــەتـۆ شـابـووی
لە دەرگەی هەر جوانێکت دا ڕای نەگرتی تـــاکـو سەر
دڵەی شێت بناڵە بـۆخـــۆت کـە لـــە خۆشی دونیابووی
پێنووسم خستە سـەر تێنوس هیچ بـە فکرم دا نـەهـــات
لـــە شەیدابوونی تۆ زێتر بـــۆ جوانێك لـــە تکابووی
تـــۆ دەناڵی چـــاوەکانی مـــن فـرمـێسـك دەرێـژێ
سوچی کـەس نـەبـوو ئەوجارە تـــۆ بۆمن بێ وەفابووی
وات بـەسـەر خۆت هێناوەکە چی منیش بێ چـــارەمام
پێم بڵێ بـــە ئاهو و دوعای کێیـــەوە وا گیرابـــووی
بە یـــادی ئــەو ڕۆژەوە کە جوانـت دی بەبـیـمـــاری
ئـەو ساتە زانیم لـە جەستەم بارگەت تێکنا نەمـــابووی
دەك یارەب لـــە ترپەکەوی هەر بەلای لـەبـۆ (شالاو)
چۆن بـۆ گەڕیدەیەك بەیەك نیگا وەك مـــۆم توابووی

دڵ ڕەق

بۆ سەر من هەزار مەینەت هات نەهاتی
دڵ پەشۆکاو ڕوخسارم مـــــــات نەهاتی

مــن بــەبــاری خــەمەوە هاتمە جێ ژووان
ئــەتــۆ لــەبــەر کەیف و سەفات نەهاتی

گوتم بێی سەت شعری گەشبین دەخوێنم
شعری ڕەشبین هات و لــەجیات نەهاتی

وەهــــا حـــاڵـم پەرێشـــــانە بیبینە
بۆ دڵ ڕەقی ببمە فیدات نــەهـــــــاتی؟

هەتا مردنیش من هـــــــــەر چاوەڕێمە
تەمەن دەڕوا کەمی ما کـــات نەهاتی

عومری (شالاۆ) هاتبــــــــای وا نەدەبوو
لەدوای تۆ هات سەت کـارەسات نەهاتی

جوانی جوانان

بووکی پایتەختی کوردستان شار وەك هەولێر نەبێ نابێ
لاوانی ولاّت یەك بەیـــــەك بۆی شۆڕشگێر نەبێ نابێ

دار لـــــە ڕۆحی ئەو سەگە دەدەم بە خراپ ناوت بێنێ
گـــەر کووڕەکان بێ جیاوازی هیمەتیان شێر نەبێ نابێ

ئێمە خاوەنی ئـــەو زاتەین ئامادەین شەهیدبین لەبۆی
مندالّ کوردایەتی گەر لـــــە باوکیدا فێر نەبێ نابێ

لادێ هەر شیرینە چونکـــە ناسکە دولبەرم لێی دەژی
شوان تەنیا چی پێدەکرێ بێری لـــــە بیر نەبێ نابێ

هەولێر تانگە هەولێر تۆپە چەقڵی چـــاوی دوژمنانە
گەر بـۆ هەموو تاکێکی کـورد پڕ خێر و بێر نەبێ نابێ

شـــارێکە پـڕی مێژووە بـەڵگـە قــەلاّ و منــارەیە
بـەم مێژووە بەرزە هـەموو دوژمنمان کوێر نەبێ نابێ

عالـەم شایەتی دەدا کـــە ئەو پایتەختی گەشتیارییە
خـاکی عـالــەم زیـوبێ خـاکی هەولێرم زێڕ نەبێ نابێ

لـەبـــۆ خەبات لە بـۆ شۆڕش بۆ ناخۆشی لەبۆ مەرگ
کوردستـــان کوڕێکی دەوێ گەر بە حەق نێر نەبێ نابێ

(شالاّو) فەخرە کـە شارەکەت مەقامی وەك هەور بەرزە
هەموو کەسێ لێرە دڵی لـــــە خۆشی تێر نەبێ نابێ

□

پێنج خشتەکی

ئەو کۆچەی تۆ لەم دونیایە بێ چارە و غەمگینم دەکا
دام دەبڕێنێ لـــە خۆشی لـــە ژیان ڕەشبینم دەکا
دەردی چـــاوەڕوانی سەختە دەم دەم لە خەم شینم دەکا
تا دێیتەوە هەموو دەمێك خەم حەز بـــە بینینم دەکا
هێندەی فکرکـەم خەریکە تەئسیر لــــە ئاینم دەکا

- - - - -

وەرە بڕوانە ئێستا چـــۆن دڵم بـــۆتـــۆ خەمباربووە
پێکی شـــادیـم لێ ڕژاوە ژیانـم پـڕ ئـــازاربـــووە
بێ من دڵخۆشی نـــازانی دەورت پـڕ درك و غـار بووە
خەریکە دووریت دەمکوژێ تـرپـەی دڵم ناچــــاربووە
کچی دڵ بەرد تاکەی دڵت هـەر حـەز بــە ناڵینم دەکا

- - - - -

گڕی دووریت وای سوتـانـم نـەمـــــا هیوا بۆ ژیانـم
نیوە مـردووم نیوە زیندوو بۆ خـــۆم نازانم کامیانـم
تۆ هەم دەردی هەم دەرمانم حەبیب حەکیم هەم لوقمانـم
بێ غەیری تـۆ سارێژ نابێ دە ڕەحمێ تیمارکـە گیانـم
خودایـــە تەنـیـا ویساڵی سـارێژی برینم دەکـــــا

- - - - -

من بـــۆ دڵخۆشکـردنی تـۆ بووم بە مۆم لەگشت شەوانت
لەبیرت چــــوو تەنیا دەنگم دەبووە دڵخۆشی ژیـــــانت
کێ تۆی لە من دوورخستەوە نەما ئـــــەو سۆزەی جارانت
بـمێنێتەوە بـــە تـەنیا بیبینی بــە چـــاوەکـــانت
منیش دەم نــــا دەم زیاتر خەم لە ژین بێ تینم دەکـــا

مەسنەوی

ڕازی دڵت

بێ دەنگ مەبە دواجاریش بێ پێم بــــڵێ
ئەوبێ دەنگیەت دەمکوژێ بڵێ گـــوڵێ

تاوان بـــــــارم کەی بڵێ تۆی خەتاکار
چەند ساڵ تۆ عومری منت دا بە خەسار

بڵێ چاوەڕێ بـــووم نەتکرد نەتسەلـماند
بڵێ بیرتە فرمێسکت لەچـــاو بـــاراند

وەرە بڵێ تۆ تـــــاوان لـــە ئەستۆتە
چی ڕوویداوە هـەمـــوو شت خەتای خۆتە

بڵێ جێگای تۆم لـــە بــۆ پـــڕ بۆتەوە
بڵێ بەسە مـــــن تۆم لــــــەبیرچۆتەوە

هەرچی دەڵێی پێمی بڵێ چـــــاومەستم
لەدونیا بەس لـــــــە بێ دەنگی دەترسم

چـــاوەڕێم بێی ڕازی دڵـــت بڵـێی پێـم
هـەتـا مردن چــــــــاوەڕێمە چاوەڕێم

بەس مەڵێ ئـــەو لـــەتـۆ عـــاشق تربووە
منی لــــەتـۆ زیـــــاتر خۆشویستووە

ئاخر گیانە ئەو وەکـــــــــو من دەتوانێ
سەت و حەفتــــــا کیلۆمەتر بەدڵ بێ

تەماحکاری

لێرە باسیکەم لە تەماحکاری
ژن و پیاوێ لەدووری شاری
دە بزنیان هەبوو مەڕیشیان کڕی
بە دەردەسەری و بە حاڵی شڕی
مەڕیشیان برد بۆ حەساری بزنان
پیاو گوتی جا تۆ گوێ بگرە کابان
لەمڕۆ بەدواوە ماندووتر دەبین
دەست ماندوو نەبێ لەزگ هەر برسین
لە من شوانی تۆش وەك بیریڤان
ئێواران لەسەرتە دۆشینیان
شەو هات بزن و مەڕ لەیەك حەسار بوون
بزن بەهاتنی مەڕان خەمبار بوون
یەك لە بزنەکان گوتی یەکتان بێ
لەبری قسەی هەر هەمووتان بێ
ئەو شوێنەی تێدان شوێنی ئێمەیە
بڕۆن وازبێنن هەزار شوێن هەیە
ئێمە دە بزنین هیچ کات نانازین
بەهاتنی ئێوە گەلێ ناڕازین
مەڕ گوتی کاکە دەبا ڕێکەوین
ساحێب ماڵ شەرتە ئێمە هی ئەوین
بزنەکە گوتی هیچ کات وانابێ

کێشە بە ساحێب هیچ کــــات چانابێ
مـــام گورگ هـــەیـــە بەڵام میهرەبان
عـاقڵ و دانــــــــا گەلێ بەویژدان
خراپ مەڕۆ دەم بــــــــە زیکرە دایم
حاکمە عـــــــــادلە ئیمان قایم
مەڕ گوتی کاکە گـــــوێ گرە برات
بەخودا بچین هـــەردووکمان دەخوات
بزن هـــــەر گوتی گورگێکی پاکە
قسەی حەق دەکـــــا زۆر دەکا چاکە
واباشە ئێمە هـــــــەر ئێستا بچین
لە حزووری مــــــام گورگ دانیشین
چوون و دانیشتن کــــــە بیکەن باسی
بزن گوتی زۆر باشـمان دەنـــــاسی
ئێمە بـەخراپ لێمان قـــــــەوماوە
بۆلای جەنـــــابت باسمان هێناوە
ئێمە دە بزنین لــەیـــەك حەساراین
پانزە مەڕیشیان لـەگـــەڵدا داناین
گەر هەر چۆنێ بێ قــەت ڕێناکەوین
شوێنمان تەنگە چۆن هەموو بخەوین
گورگ گوتی کـــوا هەمووان ببینم
سولـحتان دەکـــــــەم بەبڕوا و دینم
هەستان گورگیان بردە نـــــاو حەسار
گورگی بەدفەڕی زاڵــــــم تەماحکار
زۆریانی خنکاند یــــــەك دانەشی برد

گوتی ناســــــازێن زۆریشتان لێمرد

مەڕ لـــە سەرەمەرگ گوتی بە بزن

بۆ ڕێکنەکەوتین بۆ بوین بە دوژمن

بزن جـــــا گوتی هاوار خودایە

خۆزگە سەرەتـــــا ڕێکەوتینایە

مەڕ وتی بـــرا ئەمەت پێ باشبوو؟

ڕەنـجی خـــاوەنیشمان بەبەلاشبوو

ئافەرین بـــــۆوەی زانی چ دەڵێم

ڕوونــــــە بـــالێرە قەڵەم دابنێم

چوارینە

دابڕان

هەستێکە پێناسە ناکرێ لە ژیان
بەچاوی تۆ دڵ دەخورپێ لە ژیان
هێندە قورس و گرانی لە شیعردا
خامە لەچی لەبۆت بدوێ لە ژیان

- - - - -

تۆ سەرەتا گوتت زۆر تۆم خۆشدەوێ
عاشقی تۆ بووم دڵم هەر تۆی دەوێ
بە سەحری چاوت ڕات کێشام بۆلای خۆت
وای لێهات بە خەیاڵ لات بووم گشت شەوێ

- - - - -

پەیمانت دا لەگەڵما تا کۆتایی
جێم نەهێڵی قەت نەکەی ماڵئاوایی
باوەڕم پێتکرد دڵی پاکم پێدای
گوتت جێت ناهێڵم قەت بەتەنیایی

- - - - -

ڕاستە زۆر سەربردەم لەگەڵتا هەیە
خۆشی و ناخۆشیمان لە دونیا هەیە
لەدوای شەش ساڵ خۆشەویستی ئەی دڵە
لەدوای ڕۆیشتنی خۆشی کوا هەیە؟

- - - - -

لێکیان کردین ڕەنگە ویستی خۆت نەبێ

ڕەنگە تۆش هەمان هەستی منت هەبێ

ئەوەی ئێمەی لەیەك دابڕاند لە ژین

خوایە جێی ناوەندی ئەو دۆزەخە بێ

شیعری چوارینە

قافیەی ڕەگەز دۆزی

ئەشکی چاوم لە دووری تۆ   سەرچاوەکەی کانیە[28]
بە شەنەی دووریت عومرەکەم   بەبا مەدە کا نیە![29]
بەسیکە توخودا هێندە   لافی وەفا لێمەدە
باسی مەکە قەت نەمبینی   وەفا لە تۆ کا نیە؟[30]

- - - - -

گوفتەکەت وەك فەسڵی پایز   هات بە نەسیمە بادا
گەڵای داری ژیانمی هەر   بە یەکجاری بەبادا
کە یار هات دڵخۆشبوم ڕۆیی   تەمەنمی کردە پایز
چارەی دیم نەما منیش چووم   سەری شوشەکەم بادا

- - - - -

فەلەك چ سوود وەردەگری هێند   عومری من بەبەر بادەی[31]
مەستی مەکر و نازی یارم   چ باکمە بە بادەی[32]
ئەی دڵ تۆ بۆ وا ناسکی   خەمی گشت دونیا دەخۆی
سەیری لە بەحری خەما دڵ   هەر ناتوانی خۆت بادەی[33]

- - - - -

(28) کانی: ئاوی کانی
(29) کا نیە: واتا عومرم کا نیە
(30) واتا: وەفات تیا بەدی ناکەم
(31) واتا: عومر کە بەبەربا دەدرێ
(32) بادە: مەی و بادە
(33) بادەی: جوڵان

گەر نەمام مەعلومبێ ئەمن   لەخەمی ئەوا نەمام[34]
چارەش ناکرێ ئەو دەردەی من   نەمام بۆ بالاٚ نەمام
هاوڕازێ نەبوو جارێکی   باسی دەردمی لابکەم
نە یار و نە ڕەفیقان و   نەدۆست و نە خاڵ نە مام[35]

(34) نەمام: مان و نەمان
(35) واتا: خاڵ و مام

سێ دیدار

بیرتـە لـــە یـەکـەم دیــدارا
گیانە چەند تـــامەزرۆی یەکبوین
بـەنـاز سەیری یەکمان دەکـــرد
چەند شەیدای گفتوگۆی یەکبوین

لـــە دیـــداری دووەمیـــشـــدا
لـــەجێی ژوانێـــك وەك هێـــلانـــە
برسی یەکتربوین وەکـــو چـــۆن
کـــە بـرسی موحتـــاجی نـانـە

لـــە دیـــداری سێیـەمیشـــدا
ڕۆشتی کـــردت ماڵئـــاوایی
هـــەزار خـەمـت بـــۆم جێهێڵا
تۆش دەژی لـــــەخۆشی و شایی

دڵـــــداری ئێستـاکـە حـــەزە
هـەر دەست گـــــەرم کردنەوەیە
یـــان یـــاری زۆران بـازی یـــە
هـــەر لـــە بـــۆ بردنـــەوەیـــە

مەحاڵ

گیانە من چیت بـۆ بنـوسـم
زمـــانـی لاڵە پێــنـــوســم

وەسفت چۆن بە شعرێ دەکرێ
هەزار دیوان لـەخـۆ دەگــرێ

ئەو زوڵفە تاڵ تــاڵە ڕەشـــــە
سێدارەی مـنــی بێ بەشـــە

ڕوخســـــارت سپی و ڕووناکە
بەس هێندە عومرم بـە باکە

ئەبرۆی قەوست وەك میعــرابە
دڵ لە مەیخانەت کەبـــــابە

دوو برژانگ پڕ لــــــە کلن
دەست ناکەوێ هــەر دوو قلن

ئەو چاوەت کـــــە نیگام دەکا
خۆشی لــــە من حەرام دەکا

ڕوومەتت زۆر گــــەش و ئالاً
چۆن خوێنم دەکـــاتە پیالاً

لێوت پــاســـــەوانی ددان
کەوتۆتە دواوە یـــــان زمان

ئــەو چەنـــاگە پڕ جوانیە
ئــەو ڕوخســـارە نورانیە

بەرزە ئەو بەژن و بــــالاَیە
هەڵچووە دەڵێی ئـــالاَیە

ماشالاَ ئــەو قۆڵ و باسکە
شــمشاڵە ئەو پەنجە ناسکە

جلی کوردی لەبــەردەکــەی
منی شێت دەربەدەرکـــەی

لــــــە ئاوێنە ڕادەمێنی
سەیــرە وەك دڵ نایشکێنی

وێنەکانیشتم هەڵگــرتوون
لــەنێو دڵمدا پـــاراستوون

تــۆم هەبێ خــۆرم بۆچیە
لەڕاست تــۆ خۆر تینی نیە

بۆمن بێ یاری چاومەستم
ســارێژ دەبێ زامی خەستم

دەریای ئەوین

چاوانم بـــــێ تـــــۆ بترازێ
لەوشارە هیچ کـــــەس نابینێ
خۆشحاڵبە دەمێکە بـۆتـــــۆ
کەوتـــوومە دەریـــــای ئەوینێ

نامەوێ قـــــەت بناسرێی
لـــەنـــاو دڵ حەشـارت دەدەم
نـــەوەك بـــە ئافـــاتی چاوچی
ناسکی شـــاجـوانی ســەردەم

بـاسی چی بکـــەم پێم گوتی
کە چەندە بـــۆ بوون پێویستی
چـەنـدە شیرینی لـــــە دڵدا
چـەنـدە لـەلام خۆشەویستی

تۆ سەرکردەی ژیـــــانی منی
خۆتۆی ئیلهامی شیعری من
کە بـۆ هـــەر لایێ دەڕۆم تۆ
هەر داگیردەکەی فکری مـــن

ئێوارەی پایز

بۆچی نـــایەی ئێوارە هـــات
شەقامیش چۆڵ و بێ دەنگـــە
ئێوارەی پـــایـزە ســـاردە
زمان لــــە بێ تۆیی لەنگە

دەستی وەفـام بــۆ درێـژکـە
سەت جار بــۆ وەفـات فیدابـم
دەوەرە جوانـتر لـــە پــەری
ئــاخـر من تـاکــەی تەنیابـم

وەرە بـەڵـێنـمـان پێکـــداوە
بیبەرە سـەر ئـــــەو بەڵێنە
بـــا ساتی لای تـــۆ دڵخۆشبم
تـۆ لـــەو خـەمـانـەم دەربێنە

مـەتـرسە مـــەڵێ وا نـــابێ
عەیامێکە چـــــاو لـەڕێمە
تەمەنێکە لـــــەو عیشقەدا
بـۆ هـــــاتنێک چـاوەڕێمە

کــە نایەی دڵم لـــەت دەبێ
بەراستی زۆر ئـــازاربـەخشـە
عیشقی تۆ لە جەستەی ماندووم
وەك خوێن و دەمـاری لـەشـــە

بــا دڵخۆشبین تەنیا جارێ

پیشەم بۆتــە گریە و زارێ

لــــــە یادی تۆدا بترازێ

دەنا من نیمە هیچ کارێ

ژینی خۆش

شــار هــیــچ خــۆشی لـێـنـەمــاوە حـەزم لێیە لـە لادێ بـم
لـــــەوێ بـژیـم زۆر خۆشـترە لـــە قەڵەباڵغی شارێ بـــــم
دڵ پڕ پڕ دەبێ لـــــە خــۆشی ژیـنی لادێ هــــەر خۆشـیە
خـۆشـەویستی یـــان لامــاوە بـــــادەی خۆشیـــــان نۆشیە
جوانێ تۆش لـەگـەڵ من دابی تـۆ بیـری بی ئەمن شـــوان
بــــا دووربین لـــــە ڕاگەیاندن لـــــە هـەواڵی کـەنـاڵـەکان
شەوان بـــە سەت شعری تـازە پێکـەوە بـەڕێ دەکەیـن شەو
بـەخـوا دڵیشمـان خـۆشـترە بـێ خەم چاومان دەچێتە خەو
تــۆ کــابـــــان و خــاتــونـم بی ببیە بیـــــری مـەڕ بـدۆشی
پانتــــۆڵ و بـۆدی فـرێدەی لـیـباسی کـــــــوردی بپۆشی
حاشا نــاکــەم کوڕی ئەوێم دیـسـان دەبـمـەوە شوانکـــــار
ئـەو مـاندووبونە خۆی خـۆشـە خـۆشی نـاخۆشیە لــە شار
ئـێـــواران بــــۆ پـشـودانـم تـاوێ لـــــە جـوانیت ڕامێنم
چـی نـــاخـۆشـیــە بـیـنیومە هەمووی بـەجـارێ دەمرێنم

زانینی ڕاستی

دەزانـــم کـــــــە ڕۆیشتنت
تـــــا هەتـــا بەیەك جارییە
پشتی عەشقەکـەت شکاندم
بوونـم لـــــــە ژین ناچارییە

کـــــــە زانیم ئـەو کارەساتە
قەلاّی دڵی من خـاپوور بـــوو
هیوا و حــــەز و خۆزگەکانـم
بە یەکجاری ژێـر و ژوور بـوو

هەرکاتیَ ئـەگــــەر هاتیەوە
بەخێربێیتەوە سـەر دیـــــدەم
دڵ حــــەدی چیــە نەتبووریَ
لەپێش تۆ بەفیدات ئـەکـەم

ئێستا زۆر جوانی وەك شاجوان
لە دڵ شەڕ بۆ شوێنت دەکەن
مـەیل بـە هیچیان نــــادەم
چاوم کوێربیَ سەیریـان کـەن

ئێستاش شەوان کـــە یادی تۆ
لـــــــە ئاسمانی دڵم دەفڕێت
عەقڵ وەك شێت بە خۆشحاڵی
سەر چۆپی بـۆ یادت دەگرێت

خەندە

تۆ لـەم دونیا پڕ لـە غەمە
لــــەم شــــارە پــڕ ژاوە ژاوە
بــەخــتــەوەریت لێدەبــارێ و
خــەندەت لــە لــێــوان ڕواوە

تــۆ هەمیشە لـەنــاو دڵمای
تێکەڵە و ئاوێتەی ڕوحــمای
یــادت هــەردەم لـەگەڵمایە
لەگۆشەی چەپی سینگمدای

هــەردەم ئاواتــمە دڵخۆشبی
هــەم ڕابردوو هەم داهاتووی
دڵـــنـــیـــاشم خــودای گــەورە
بە خەندەوە درووستی کردووی

شیعری نوێ

هەناسەکەم

لەو ساتەوەی کە ڕۆیشتی
لەگەڵما نیت
ئێستاش شەوان
سەت خەیاڵی جیاواز دەکەی؟
هەر نازدەکەی؟
من تامەزرۆی هەواڵێکتم
وەرە و بڵێ خەمت نەبێ
من بەدڵ نزات بۆ دەکەم
هەرچی جوانە
دڵ پێی خۆشە
زۆرت هەبێ و کەمت نەبێ

نەڵێی لێم نیگەران بووە و
جێم هێشتووە و
فرمێسکی بۆمن ڕشتووە و
پێم گوتی خۆشەویستی تۆ
ڕۆژ بە ڕۆژ زیاتر دەبێ
ئێستاش هەروای
بۆ دڵی من هەردوو دونیای

خۆشەویستری لە جاران
گەر هەستت کرد بێ تاقەتی

یا دڵتەنگی

نازت کەمە

وەرەوە لام نازت بەدڵم هەڵدەگرم

لەناو گلێنەمت دادەنێم

هیچی تریش چاو داناگرم

بەبێ ترس وەرە و لەوێ

هەموو شتێك جێ بهێڵە

پەشێو گوتەنی باوەشم

ئاسمانێکە دەتپارێزێ لە ڕەهێڵە

ئەوینی زوو

پێش ئەوەی بمرم حەزدەکەم
تەنیا جارێ
بتبینمەوە لە ڕووبەڕووم
تا پێت بڵێم لەوکاتەوەی
تارای سپیت
لەسەرناوە ئەرێ شەوێك؟
بیرت کردووم؟

بڕوادەکەی گەڵێ شەوان
تا بەیانی
خەو نەچۆتە چاوەکانم
بەوێنەی شێت
دەڵێم ئێستانا هەر ئێستا
دێ ئەوەی بۆی چاوەڕوانم

حاشا ناکەم زۆر شەو هەبووە
بە غەمباری
ئەمن ڕۆژم لێ بۆتەوە
گەڵێ شەوان تا بەیانی
فرمێسکی چاو
سەرگۆنامی شووشتۆتەوە

زۆرم قسە هەیە حەزدەکەم پێت بڵێم
تا بزانم هەر بەنازی؟
ئەو کەسەی منت بە ئەودا
تۆ لێی ڕازی؟
ئێستاش گەر لە گوڵ ناسکتر
بەتۆ ناڵێ وەرەوە لام
دڵ حەدی چیە نەتبووری
چما من زوو
تۆم نەکرد بە هەردوو دونیام؟

بۆ شاجوانێکی ناسراوی سەر شاشە

پێم نەگووتی
لێم دوورکەوە
برۆ بەدەم ژیانی خۆت
با هێندە هۆگرم نەبی

لە ڕابردووم
گرفتاری جوانێك بوومە
دەرچوونی ئەستەمە لە دڵ
ڕۆژێ دێ پەشیمان دەبی

هەموو شتێکم پێگوتی
بۆم فرێدای دەمامکی ڕووم
حاشام نەکرد لە ئەوینی ساڵانی زووم

ئەی بۆ ئێستا پەشیمانی هاتووی دەڵێی لەبیری کە
یان هەڵبژێرە دانەیەك ئێستا من هەم ئەو ناماوە و
جێی هێشتی بۆ بێگانەیەك

منیش لێرە بەتۆ دەڵێم
ببوورە تۆ ئاگەدارنی
خەتای نەبوو
قوربانی دابونەریت بوو
پەنای نەبوو

تۆش شیرینی لە دڵم دا
شاجوانێکی سەدەی بیستی
لەجوانی دا بووکە شووشەی
دەشزانم زۆرت خۆشدەوێم
خەمخۆری منی هەمیشەی

بەڵام ئەویش
ئەو گوڵە لادێ نشینە
وەسفی قەت کۆتایی نایە
شۆخ و شەنگ و زۆر شیرینە

وەك شیر پاکە
لای من تاکە

یادی لە دڵ هەردەمێنێ
لەبیرکردنی ئەستەمە
ئەو خۆشەویستەی بۆتۆ
هەمە بۆ ئەو گەلێ کەمە

گەر بڵێم لەبیرم کردووە
هەڵە دەکەم
چۆتە قوڵایی دڵمەوە
لە عیشقی ئەو مەلە دەکەم

خەتام چیە لێمناگەڕێ؟

دێتە خەونم هەموو شەوێ

ئاگرم بێ و

بەهەشتم بێ و

دووربێ و نزیك

خۆشم دەوێ[36]

---

(36) هەندێ جار کەسێ دێتە ناو ژیانت تەواوی ڕاستی پێ دەڵێی ڕازییە بە هەموو شتێ کەزانی لات شیرین بوو دەست دەخاتە ناو برینێکی کۆنت دەڵێ نابێ بە خەیاڵیش بیر لە ڕابردوو بکەیتەوە.

چەند ڕۆژێکە ژانێ لەناو

نەستم دایە

دێت و دەچێ

وەك خۆشەویستی منداڵێك

توند باوکی لە باوەش دەگرێ

جەنە دەگرێ هەتا نەڕوا

پێشی دەگرێ

ژانی شعرێکی نوێیە

ئەمشەو لەناو

پەنجەی پێنووس گرتووم دەزێ

پێت بڵێم بۆ ئێستا شیعرم
غەماوییە
خەندەی لەسەر لێو بڕاوە
هیوا و ئومێدی تیا نیە

کەم دەنووسم
کە پێنووسەکەم دێتە گۆ
ڕەشبینیە وشەکانی
ناچتە سەر زاری دوو دڵدار
بەیەك بڵێن بە پەنهانی

چی بڵێم و چی بنووسم
دڵم کوانووی هەزار ژانە
چاوم ڕووباری شیوەنە
خوێنە هەموو فرمێسکانی

وەکو (پەشێو) منیش دەڵێم
کە ڕۆژ ڕۆژی گوللە و نەوتە
نەك چنینی شعری جوانی

گوتم تەواو

لە بیرم کرد

لە شیعرم دا باست ناکەم

من چەند ساڵە دەتخوێنمەوە

لێت تێناگەم

دەلێم گەڕێ؟

کەی خەمخۆری؟

بۆکوێ بڕۆم لە خەیاڵما

خۆت دەنوێنی بەسەت جۆری

ئەی نەڕۆشتی نەتکرد سەفەر؟

خەتات نەختستە مل قەدەر؟

ئەی بۆ لە دڵم هەر ماوی

ساتێ لە دڵ جوودا نابی

گلەیی بێ نابێ وابی

خۆ تۆ بە جەستە لێرەنی

ئێستا لە ئاسـمانی ژیانـم ئەستێرەنی

بۆ یەخەی مێشکم بەرنادەی

بۆ ساتێ لەبیرم ناچی

مادەم وایە وا باشترە

بوونت لە شیعریشم لاچێ

ڕاستە گوتم لەبیرم کرد

وازم هێنا

دەستم هەڵگرت

لە شیعریشدا باسی ناکەم

زۆر هەڵەم کرد

ئەمشەو کە ئەو شعرەم نووسی

تۆ هاتیتە ناو خەیاڵم و

خۆم لەبیر کرد

پێرست

پێشەکی -- 3
سوپاس و پێزانین -- 5
غەزەلەکان --- 6
پیتی أ -- 7
پیتی ب -- 11
پیتی ت -- 13
پیتی د --- 16
پیتی ر --- 20
پیتی ز --- 25
پیتی ش -- 27
پیتی ك --- 29
پیتی ل --- 31
پیتی م --- 33
پیتی ن --- 63
پیتی ه --- 76
پیتی و-ۆ -- 110
پیتی ی-ێ --- 125
پێنج خشتەکی -- 143
مەسنەوی --- 145
چوارینە --- 150
لیرك -- 155
شیعری نوێ -- 165